

ZAKON O SREDNJEM OBRAZOVANJU I VASPITANJU REPUBLIKE SRPSKE

Službeni glasnik RS br. 74/08

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

(1) Ovim zakonom uređuje se djelatnost srednjeg obrazovanja i vaspitanja (u daljem tekstu: srednje obrazovanje) kao dio jedinstvenog sistema obrazovanja, osnivanje i prestanak rada srednje škole (u daljem tekstu: škola), status učenika, nastavnika, stručnih saradnika i ostalih radnika, rukovođenje i upravljanje školom, finansiranje i nadzor nad radom škola i druga pitanja u vezi sa srednjim obrazovanjem.

(2) Srednje obrazovanje djelatnost je od opšteg društvenog interesa.

(3) Djelatnost srednjeg obrazovanja obuhvata različite vrste i oblike obrazovanja kojim se nakon završene osnovne škole stiču znanja i sposobnosti potrebna za rad u struci i za dalje obrazovanje pojedinca.

(4) Djelatnost srednjeg obrazovanja obavljaju škole kao javne ustanove.

Član 2.

(1) Srednje obrazovanje dostupno je svima pod jednakim uslovima, u skladu sa ovim zakonom i sposobnostima pojedinca.

(2) Srednje obrazovanje nije obavezno.

Član 3.

Strani državljani i lica bez državljanstva imaju pravo na sticanje obrazovanja u skladu sa ovim zakonom i važećim propisima kao i konvencijama i sporazumima koje je Bosna i Hercegovina zaključila sa drugim zemljama ili međunarodnim organizacijama.

Član 4.

Ciljevi srednjeg obrazovanja su:

- a) sticanje srednjeg obrazovanja u skladu sa interesima i potrebama učenika,
- b) razvijanje svijesti o potrebi cjelovitog pristupa obrazovanju,
- v) razvijanje svijesti o potrebi oblikovanja sopstvenog života u procesu cjeloživotnog učenja,
- g) priprema za nastavak školovanja na visokoškolskim ustanovama,
- d) razvijanje i jačanje znanja, sposobnosti i vještina potrebnih za rad u struci,
- đ) podrška učenicima u izboru odgovarajućeg zanimanja, u skladu sa potrebama tržišta rada,

- e) razvijanje interesa za teorijska znanja kao i za njihovu praktičnu primjenljivost,
- ž) podsticanje sveukupnog potencijala i motivacije učenika za razvijanje kritičkog mišljenja i otvorenosti za nova znanja,
- z) izgradnja vlastitih standarda obrazovanja koji će biti usklađeni sa standardima obrazovanja u zemljama Evropske unije,
- i) sticanje internacionalno uporedivih nivoa znanja,
- j) razvijanje svijesti o značaju potrebe zaštite i očuvanja prirodne i životne sredine,
- k) razumijevanje i njegovanje sistema društvenih i moralnih vrijednosti koji je zasnovan na društvu tolerantnosti,
- l) razvijanje kulture komunikacije, konstruktivnog rješavanja problema i djelovanja u timu,
- lj) razvijanje poštovanja različitosti o pitanju pola, sposobnosti, rasnog, nacionalnog, vjerskog i socijalnog statusa i njegovanje praga tolerancije na različitost,
- m) njegovanje i razvijanje potreba za kulturom i očuvanjem kulturnog i duhovnog nasljeđa uz poštovanje kulturnog identiteta, jezika i tradicije,
- n) poštovanje prava i razumijevanje sopstvenih obaveza koje proističu iz prava i razumijevanja sebe kao ličnosti koja živi u društvu koje se kontinuirano mijenja i
- nj) poštivanje prava djece, ljudskih i građanskih prava i osnovnih sloboda, te razvijanje sposobnosti za život u demokratski uređenom društvu.

Član 5.

(1) U srednjem obrazovanju ne može se vršiti diskriminacija u pristupu obrazovanju djece na osnovu rase, boje, pola, jezika, religije, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnog ili socijalnog porijekla, na osnovu invalidnosti ili na bilo kojoj drugoj osnovi.

(2) Republika Srpska (u daljem tekstu: Republika) i jedinice lokalne samouprave, zajedno sa školom, odgovorne su za obezbjeđenje školskog prostora, opreme i prateće infrastrukture za nesmetan pristup i učešće u obrazovnom procesu lica sa posebnim obrazovnim potrebama.

Član 6.

(1) U srednjem obrazovanju promoviše se i razvija stalno partnerstvo škole, roditelja i sredine u kojoj žive u svim pitanjima od značaja za ostvarivanje funkcije škole i interesa i potreba učenika.

(2) Škola, roditelji, učenici i jedinice lokalne samouprave promovišu i sprovode programe zajedničkog i organizovanog djelovanja i saradnje u borbi protiv zlostavljanja i zloupotrebe djece i mladih, trgovine ljudima, borbi protiv droge, alkoholizma, pušenja i drugih toksikomanija, maloljetničke delinkvencije, te svih drugih pojava koje ugrožavaju zdravlje i život učenika.

Član 7.

Organizacija, način rada i kućni red u školi bliže se uređuju statutom, pravilnicima i drugim opštim aktima škole koji se donose uz učešće učenika, roditelja i nastavnika, a u skladu sa važećim propisima.

Član 8.

(1) Rad škole je javan.

(2) U školi nije dozvoljeno političko organizovanje, djelovanje i korištenje školskog prostora u te svrhe, u vrijeme održavanja nastave.

Član 9.

(1) Nastava u srednjem obrazovanju izvodi se na službenim jezicima konstitutivnih naroda uz korištenje oba službena pisma ćirilice i latinice.

(2) U školama se ne može vršiti diskriminacija učenika pri prijemu, učešću u aktivnostima škole ili u bilo kojoj drugoj odluci koja se odnosi na tog učenika, na osnovu toga što u školi, u pisanom ili usmenom izražavanju koristi bilo koji od jezika konstitutivnih naroda.

(3) U školama se ne može vršiti diskriminacija nastavnika ili nekog drugog zaposlenog pri imenovanju, uslovima zaposlenja, napredovanju ili u bilo kojoj drugoj odluci koja se odnosi na to lice na osnovu toga što u školi, u pisanom ili usmenom izražavanju koristi bilo koji od jezika konstitutivnih naroda.

Član 10.

(1) Radi unapređivanja kvaliteta srednjeg obrazovanja i vaspitanja formira se Savjet za razvoj srednjeg obrazovanja i vaspitanja kao savjetodavno tijelo ministra prosvjete i kulture.

(2) Ministar donosi Pravilnik o strukturi, načinu formiranja i nadležnostima Savjeta za razvoj srednjeg obrazovanja i vaspitanja.

Član 11.

Jezik i kultura nacionalnih manjina u Republici poštovaće se u srednjem obrazovanju u skladu sa Okvirnom konvencijom o zaštiti prava nacionalnih manjina.

Član 12.

Vaspitno-obrazovni rad u srednjem obrazovanju za lica koja koriste jezik znakova izvodi se na jeziku znakova i pomoću sredstava tog jezika.

II OSNIVANJE I PRESTANAK RADA ŠKOLE

Član 13.

(1) Škola se može osnovati kao javna ili kao privatna škola.

(2) Javne i privatne škole osnivaju se pod jednakim uslovima.

(3) Javnu školu osniva Republika.

(4) Privatnu školu može osnovati svako domaće ili strano pravno ili fizičko lice, pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.

(5) Osnivač škole ne može biti lice protiv koga se vodi krivični postupak, ili je pravosnažno osuđeno na kaznu propisanu Krivičnim zakonom („Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 49/03, 108/04, 37/06 i 70/06).

Član 14.

(1) Javna ili privatna škola osniva se i počinje da radi ako:

- a) postoji potreba za školovanjem određenih smjerova, struka i zanimanja,
- b) je broj učenika usklađen sa pedagoškim standardima,
- v) su obezbijeđena sredstva za osnivanje i rad škole, prostor, oprema i nastavna sredstva u skladu sa pedagoškim standardima i normativima za odgovarajući smjer, struku i zanimanje,
- g) je obezbijeđen potreban broj stručnog kadra nastavnika i saradnika,
- d) su obezbijeđeni uslovi za obavljanje praktične nastave u srednjim stručnim i tehničkim školama,
- đ) je odobrena primjena nastavnog plana i programa i
- e) ima fiskulturnu salu i najmanje jedno igralište na otvorenom prostoru.

(2) Ministar prosvjete i kulture (u daljem tekstu: ministar) donosi Pravilnik o uslovima za početak rada srednje škole.

(3) Vlada Republike Srpske (u daljem tekstu: Vlada), na prijedlog Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske (u daljem tekstu: Ministarstvo) donosi uredbu o pedagoškim standardima i normativima za srednje obrazovanje.

(4) Ministar rješenjem utvrđuje ispunjenost uslova za početak rada škole.

(5) Rješenje ministra je konačno.

Član 15.

(1) Inicijativu za osnivanje javne škole može pokrenuti jedinica lokalne samouprave na čijem području se planira otvaranje škole ili više jedinica lokalne samouprave zajedno, najkasnije do 31. decembra tekuće godine za narednu školsku godinu.

(2) Uz inicijativu iz stava 1. ovog člana prilaže se:

- a) elaborat o opravdanosti osnivanja škole i
- b) rješenje ministra o ispunjenosti uslova za početak rada škole.

(3) Inicijativa za osnivanje javne škole sa priložima iz stava 2. ovog člana dostavlja se Vladi na razmatranje i usvajanje.

(4) Elaborat o opravdanosti osnivanja škole sadrži:

- a) dokaz o opravdanosti osnivanja, odnosno o postojanju društvene potrebe osnivanja škole na tom području, imajući u vidu postojeću mrežu škola,
- b) vrstu škole, naziv smjera, struke i zanimanja,
- v) način ispunjavanja propisanih uslova za rad škole,
- g) dokaz o obezbijeđenosti sredstava za rad,
- d) analizu isplativosti osnivanja i
- đ) ostale podatke značajne za rad i osnivanje škole.

(5) Na osnovu usvojenog elaborata i rješenja iz stava 2. ovog člana Vlada donosi odluku o osnivanju škole do 31. januara tekuće godine za narednu školsku godinu.

(6) Javna škola upisuje se u sudski registar kod nadležnog suda nakon donošenja rješenja iz stava 2. tačka b) ovog člana i odluke Vlade iz stava 5. ovog člana.

Član 16.

(1) Privatna škola osniva se odlukom osnivača, uz saglasnost Ministarstva.

(2) Privatna škola u osnivanju, uz zahtjev za izdavanje saglasnosti za osnivanje, Ministarstvu najkasnije do 31. decembra tekuće godine za narednu školsku godinu podnosi:

- a) elaborat o opravdanosti osnivanja škole,
- b) akt o osnivanju,
- v) prijedlog statuta i
- g) odluku o imenovanju lica ovlaštenog za zastupanje.

(3) Elaborat o opravdanosti osnivanja škole sadrži:

- a) dokaz o opravdanosti osnivanja, odnosno o postojanju društvene potrebe osnivanja škole na tom području, imajući u vidu postojeću mrežu škola,
- b) vrstu škole, naziv smjera, struke i zanimanja,
- v) način ispunjavanja propisanih uslova za rad škole,
- g) dokaz o obezbijeđenosti sredstava za rad za najmanje četiri školske godine,
- d) analizu isplativosti osnivanja i
- đ) ostale podatke značajne za rad i osnivanje škole.

(4) Na osnovu usvojenog elaborata i rješenja iz člana 14. stav 4. ovog zakona Ministarstvo daje saglasnost za početak rada privatne škole, najkasnije do 31. januara tekuće godine za narednu školsku godinu.

(5) Privatna škola upisuje se u sudski registar i stiče svojstvo pravnog lica na osnovu akta o osnivanju i saglasnosti Ministarstva.

Član 17.

(1) Ako Ministarstvo utvrdi da škola iz čl. 15. i 16. ne ispunjava neki od uslova iz člana 14. ovog zakona, odrediće rok u kojem je osnivač dužan da otkloni utvrđene nedostatke.

(2) Ministar će donijeti rješenje kojim se odbija zahtjev osnivača za početak rada škole ako osnivač u roku iz stava 1. ovog člana ne otkloni utvrđene nedostatke.

(3) Rješenje iz stava 2. ovog člana je konačno.

Član 18.

(1) Školi koja ispunjava uslove za rad propisane ovim zakonom izdaje se rješenje o odobrenju za početak rada škole.

(2) Na osnovu rješenja iz stava 1. ovog člana škola se upisuje u registar srednjih škola, koji vodi Ministarstvo.

(3) Ministar donosi Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra srednjih škola.

(4) Škole koje nisu upisane u registar srednjih škola ne mogu izdavati svjedočanstva i druge javne isprave o završetku srednjeg obrazovanja.

(5) Spisak škola koje su dobile dozvolu da rad objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“ i na Internet stranici Ministarstva.

Član 19.

(1) Škola može da vrši statusne promjene, promjene naziva ili sjedišta.

(2) Odluku o promjeni naziva ili sjedišta škole donosi Školski odbor uz saglasnost osnivača.

(3) Škola ne može mijenjati naziv i sjedište u toku nastavne godine.

(4) Škole mogu da sarađuju i da se udružuju u ostvarivanju zajedničkih interesa, pod uslovom da svaka škola zadrži svoj pravni subjektivitet.

(5) Škola može da obavlja djelatnost i van sjedišta, uz saglasnost Ministarstva.

Član 20.

(1) Škola ima statut kojim se utvrđuje: način obavljanja djelatnosti škole, djelokrug i način rada organa upravljanja i rukovođenja, stručnih tijela škole, te druga pitanja od značaja za djelatnost i poslovanje škole u skladu sa aktom o osnivanju škole.

(2) Statut škole donosi Školski odbor, uz saglasnost Ministarstva.

Član 21.

(1) Škola može da obavlja i drugu djelatnost koja je u funkciji obrazovanja i vaspitanja (u daljem tekstu: proširena djelatnost), pod uslovom da se učenici angažuju u okviru praktične nastave i da se ovim radom ne ometa normalno ostvarivanje vaspitno-obrazovnog procesa.

(2) Proširena djelatnost škole može da bude davanje usluga, proizvodnja, prodaja i druga djelatnost kojom se unapređuje ili doprinosi kvalitetnijem procesu obrazovanja i vaspitanja.

(3) Odluku o proširenoj djelatnosti škole donosi Školski odbor uz saglasnost

Ministarstva i upisuje se u sudski registar.

(4) Odluka o proširenoj djelatnosti škole sadrži plan prihoda koji će se ostvariti i plan rashoda za obavljanje te djelatnosti, kao i način i plan korištenja ostvarenih sredstava u skladu sa finansijskim propisima.

(5) Škola može osnovati učeničku zadrugu radi razvijanja vannastavnih aktivnosti i društveno korisnog rada učenika.

(6) Sredstva ostvarena u obavljanju proširene djelatnosti škole i radom učeničke zadruge uplaćuju se na račun javnih prihoda na organizacioni kod škole i koriste se namjenski za:

a) unapređivanje kvaliteta nastave,

b) nagrađivanje najboljih učenika i radnika,

v) pomoć socijalno ugroženim i oboljelim učenicima i radnicima,

g) izlete i ekskurzije učenika i

d) obavljanje i razvoj djelatnosti škole u skladu sa opštim aktima škole.

Član 22.

(1) Škola je samostalna u pogledu zapošljavanja nastavnika, stručnih saradnika i ostalih radnika u skladu sa važećim propisima.

(2) U srednjem obrazovanju poštuje se sloboda nastavnika da izvodi nastavu na način koji smatra odgovarajućim, pri čemu se mora voditi računa o pedagoškim standardima i primjeni savremenih oblika i metoda rada u izvođenju nastave.

Član 23.

Vlada na prijedlog Ministarstva donosi odluku kojom se utvrđuje broj, struktura i prostorni raspored škola (u daljem tekstu: mreža škola), najmanje svake četiri godine, a najkasnije do 31. marta tekuće godine.

Član 24.

Mjerila i kriterijumi za utvrđivanje mreže škola su:

a) broj i uzrast učenika koji završavaju osnovnu školu na određenom području,

- b) dostupnost i jednaki uslovi za sticanje obrazovanja i vaspitanja,
- v) specifičnost područja (brdsko-planinsko, pogranično, nedovoljno razvijeno područje),
- g) razvojne specifičnosti područja na osnovu utvrđenih potreba za zapošljavanje,
- d) obezbjeđene komunikacije,
- đ) ekonomičnost i racionalnost u korištenju kadra, sredstava, prostora i opreme,
- e) finansijske mogućnosti osnivača i
- ž) interes i potrebe jedinice lokalne samouprave i društvenih partnera.

Član 25.

(1) Škola može prestati da radi pod uslovima i po postupku utvrđenim ovim zakonom.

(2) Ispunjenost uslova za nastavak rada i obavljanje djelatnosti škole utvrđuje se po potrebi, a obavezno svake četiri godine u saradnji sa organima iz člana 132. ovog zakona.

(3) U slučajevima da škola ne ispunjava uslove za nastavak rada predviđene ovim zakonom, dužna je da otkloni nepravilnosti i nedostatke u roku koji ne može biti duži od jedne godine.

(4) Ako škola u roku iz stava 3. ovog člana ne otkloni utvrđene nedostatke, Ministarstvo će predložiti osnivaču da donese odluku o prestanku rada škole.

(5) Odluku o prestanku rada škole osnivač dostavlja Ministarstvu.

(6) Ako osnivač ne donese odluku o prestanku rada škole u roku od 60 dana od dana prijema prijedloga iz stava 4. ovog člana, ministar će donijeti rješenje o brisanju škole iz Registra srednjih škola.

(7) Rješenje o brisanju škole iz Registra srednjih škola je konačno.

Član 26.

(1) Odlukom o prestanku rada škole određuje se rok i način prestanka njenog rada.

(2) Škola može prestati da radi na kraju školske godine u kojoj je donesena odluka o prestanku rada ili postupno.

(3) U slučaju postupnog prestanka rada škole, odlukom o prestanku rada škole određuje se školska godina u kojoj prestaje rad škole.

(4) U slučaju prestanka rada škole osnivač je dužan da zatečenim učenicima osigura završetak obrazovanja u drugoj školi, pod uslovima koji su važili prilikom njihovog upisa.

(5) Škole koje prestaju da rade brišu se iz Registra srednjih škola.

(6) Prestanak rada škole i brisanje škole iz Registra srednjih škola objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“ i na Internet stranici Ministarstva.

III VRSTE ŠKOLA

Član 27.

(1) U zavisnosti od vrste nastavnog plana i programa škola može biti osnovana i registrovana kao:

- a) gimnazija,
- b) umjetnička škola,
- v) stručna tehnička škola,
- g) stručna škola,
- d) vjerska škola,
- đ) škola za učenike sa posebnim potrebama i
- e) škola za obrazovanje odraslih.

(2) Škola može biti organizovana i kao centar srednjih škola u čijem sastavu se nalazi više škola sa više smjerova, struka i zanimanja.

Član 28.

(1) U gimnaziji se stiče opšte obrazovanje u četvorogodišnjem trajanju za nastavak obrazovanja na visokoškolskim ustanovama. Završavanjem gimnazije učenik stiče srednju spremu.

(2) U umjetničkoj školi ostvaruje se odgovarajući opšteobrazovni program i program iz oblasti umjetnosti (muzička, likovna, baletska ili neka druga grana umjetnosti), što se određuje prema vrsti nastavnog plana i programa koji se izvodi u četvorogodišnjem trajanju i čijim završavanjem učenik stiče srednju spremu.

(3) U stručnoj tehničkoj školi ostvaruje se odgovarajući opšteobrazovni program, stručno-teorijski i praktični program u četvorogodišnjem trajanju, čijim završavanjem učenik stiče srednju spremu odgovarajuće struke i zanimanja.

(4) U stručnoj školi ostvaruje se opšteobrazovni, stručno-teorijski i praktični program u trogodišnjem trajanju, čijim završavanjem učenik stiče srednju spremu odgovarajuće struke i zanimanja.

(5) U vjerskoj školi ostvaruje se odgovarajući opšteobrazovni program i poseban program za obrazovanje vjerskih službenika, čijim završavanjem učenik stiče srednju spremu.

(6) U školi za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama ostvaruju se stručni, posebno prilagođeni programi za specijalno obrazovanje učenika sa posebnim obrazovnim potrebama.

(7) Škola za obrazovanje odraslih obuhvata posebne programe za sticanje srednje stručne spreme, programe prekvalifikacije, dokvalifikacije, verifikacije, certifikacije i programe osposobljavanja za stručna zvanja majstora i specijaliste i programe usavršavanja odraslih.

IV VASPITNO-OBRAZOVNI RAD

Član 29.

(1) Rad u školi u toku školske godine realizuje se na osnovu Godišnjeg programa rada škole.

(2) Godišnjim programom rada škole utvrđuje se:

- a) mjesto,
- b) vrijeme,
- v) način i
- g) nosioci ostvarivanja Nastavnog plana i programa.

(3) Školski odbor na prijedlog Nastavničkog vijeća usvaja Godišnji program rada škole.

Član 30.

Škola dostavlja godišnji program rada škole najkasnije do 30. septembra:

- a) Ministarstvu,
- b) Republičkom pedagoškom zavodu,
- v) skupštini jedinice lokalne samouprave i
- g) osnivaču (ako je privatna škola).

Član 31.

(1) Programi srednjeg obrazovanja ostvaruju se na osnovu Nastavnog plana i programa.

(2) Nastavnim planom i programom iz stava 1. ovog člana utvrđuju se:

- a) svrha programa,
- b) cilj programa,
- v) nastavni predmeti i sadržaji,
- g) trajanje i osnovni oblici izvođenja programa,
- d) broj časova nastave,
- đ) broj časova za svaki predmet i
- e) didaktički uslovi za izvođenje programa.

(3) U razvoju Nastavnih planova i programa stavlja se težište na ostvarivanje utvrđenih ciljeva, rezultata učenja i standarda zanimanja.

(4) U srednjim stručnim školama Nastavni planovi i programi podrazumijevaju primjenu modularne metodologije koja omogućava brzo reagovanje na promjene u društvu i tehnologiji.

(5) Dio nastavnih programa za stručno obrazovanje u iznosu do 30 % utvrđuje Nastavničko vijeće na prijedlog stručnih aktiva, pri čemu se vodi računa o potrebama tržišta rada jedinice lokalne samouprave.

(6) Nastavni planovi i programi treba da budu uporedivi sa programima zemalja Evropske unije i da promovišu ideju cjeloživotnog učenja.

(7) Nastavni plan i program mora biti usklađen sa zajedničkim jezgrima Nastavnih planova i programa iz čl. 42 i 43. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini („Službeni list Bosne i Hercegovine“, broj 18/03).

(8) Ministar donosi Nastavni plan i program za sve vrste škola, a Nastavni plan i program za vjerske škole donosi na prijedlog odgovarajuće vjerske zajednice.

(9) Ministar daje saglasnost na Nastavni plan i program koji se u cjelini ili u jednom dijelu izvodi na stranom jeziku.

Član 32.

(1) Nastavni plan i program sadrži obavezne, izborne i fakultativne oblike vaspitno-obrazovnog rada.

(2) Obavezni oblici vaspitno-obrazovnog rada su:

- a) teorijska nastava,
- b) stručno-teorijska nastava,
- v) praktična nastava i vježbe,
- g) izborna nastava,
- d) čas odjeljenske zajednice,
- đ) dodatna nastava,
- e) dopunska nastava i

ž) praksa i praktični rad kada su određeni Nastavnim planom i programom.

(3) Obavezni oblici vaspitno-obrazovnog rada za redovnog učenika koji se upućuje na polaganje popravnog, razrednog ispita i za vanrednog učenika su:

- a) pripremna nastava,
- b) praktična nastava i
- v) konsultativno-instruktivni rad.

(4) Dodatna nastava ostvaruje se za učenike koji postižu izuzetne rezultate i pokazuju otvorenost za sticanje novih znanja.

(5) Dopunsku nastavu škola ostvaruje sa učenicima koji zaostaju u savladavanju programa iz pojedinih nastavnih oblasti.

(6) Fakultativna nastava je:

- a) nastava jezika narodnosti sa elementima nacionalne kulture,
- b) nastava drugog stranog jezika u školama u kojima učenici izučavaju jedan strani jezik u stručnim školama i trećeg stranog jezika u gimnazijama i u školama u kojima učenici izučavaju dva strana jezika i
- v) nastava iz predmeta potrebnih za dalje školovanje, stručno osposobljavanje ili razvoj učenika.

(7) Fakultativni oblici vaspitno-obrazovnog rada obavezni su za učenike koji se za njih opredijele.

(8) Izbornu nastavu biraju učenici na kraju trećeg razreda tekuće školske godine sa spiska predmeta za izbornu nastavu.

(9) Spisak predmeta za izbornu nastavu definisan je Nastavnim planom i programom.

Član 33.

(1) U školi se učenicima omogućavaju vannastavne aktivnosti da bi se razvili njihovi kreativni potencijali i da im se pomogne u sticanju znanja, vještina i sposobnosti kojima će se koristiti u životu.

(2) Vannastavne aktivnosti su: izleti, ekskurzije, učeničke organizacije, udruženja, sekcije, sportske i druge aktivnosti.

(3) Vannastavne aktivnosti računaju se u radne dane.

(4) Ministar donosi Pravilnik o izvođenju ekskurzija i izleta.

Član 34.

(1) U školi se organizuju slobodne aktivnosti učenika uključivanjem u razne oblike rada koji se zasnivaju na dobrovoljnom izjašnjavanju učenika.

(2) Nevladine organizacije mogu realizovati projekte u školama uz saglasnost Ministarstva.

Član 35.

(1) Školska godina traje od 1. septembra do 31. avgusta naredne kalendarske godine.

(2) Vaspitno-obrazovni rad u gimnaziji ostvaruje se:

a) u I, II i III razredu u 36 petodnevni nastavnih sedmica i

b) u IV razredu u 32 petodnevne nastavne sedmice.

(3) Vaspitno-obrazovni rad u stručnim tehničkim školama i stručnim školama ostvaruje se:

a) u I i II razredu trogodišnjeg i I, II i III razredu četvorogodišnjeg obrazovanja u 36 petodnevni nastavnih sedmica i

b) u III razredu trogodišnjeg i IV razredu četvorogodišnjeg obrazovanja u 32 petodnevne nastavne sedmice.

(4) Vaspitno-obrazovni rad u umjetničkim školama ostvaruje se:

a) u I, II i III razredu u 35 petodnevnih nastavnih sedmica i

b) u IV razredu u 33 petodnevnih nastavnih sedmica.

(5) Nastava i drugi oblici vaspitno-obrazovnog rada ostvaruju se u dva polugodišta.

(6) U prvom polugodištu nastava počinje prvog ponedjeljka u septembru.

(7) U školskoj godini učenici imaju: zimski raspust koji traje tri sedmice, proljetni raspust koji traje jednu sedmicu i ljetni raspust koji traje od završetka nastave u drugom polugodištu do početka nastave naredne školske godine.

(8) Ministar donosi Pravilnik o školskom kalendaru za svaku školsku godinu i objavljuje ga najkasnije 60 dana prije početka školske godine.

(9) Škola može odstupiti od donesenog školskog kalendara samo iz opravdanih razloga i uz saglasnost Ministarstva.

Član 36.

(1) Škola je dužna da realizuje predviđeni fond nastavnih časova u obimu ne manjem od 95 %.

(2) Ako se utvrdi da škola nije ostvarila fond nastavnih časova u obimu iz stava 1. ovog člana produžiće nastavu dok se ne ostvari potreban godišnji fond nastavnih časova.

(3) Škola koja ne ostvari predviđeni godišnji fond nastavnih časova u obimu iz stava 1. ovog člana ne može izdati svjedočanstvo o završenom razredu, odnosno srednjem obrazovanju.

Član 37.

(1) Broj učenika u odjeljenju utvrđuje se u skladu sa pedagoškim standardima.

(2) Optimalan broj učenika u odjeljenju je 24.

(3) Odjeljenje u školi može imati minimalno 16 učenika.

(4) Odjeljenje u školi može imati maksimalno 32 učenika.

(5) Odjeljenje, odnosno vaspitna grupa učenika sa posebnim obrazovnim potrebama može imati do osam učenika, a ako je riječ o učenicima sa višestrukom ometenošću, odjeljenje može imati do šest učenika.

(6) U odjeljenje redovne nastave mogu biti uključena najviše tri učenika sa posebnim obrazovnim potrebama.

(7) Ako je u odjeljenje redovne nastave uključen jedan učenik sa posebnim obrazovnim potrebama, odjeljenje ne može imati više od 29 učenika.

(8) Ako su u odjeljenje redovne nastave uključena dva učenika sa posebnim obrazovnim potrebama odjeljenje ne može imati više od 26 učenika, a sa tri uključena učenika sa posebnim potrebama odjeljenje ne može imati više od 23 učenika.

(9) Ministar može, u izuzetnim okolnostima, dati saglasnost za formiranje odjeljenja sa manjim brojem učenika od propisanog u stavu 3. ovog člana.

Član 38.

(1) Dnevno opterećenje učenika reguliše se rasporedom časova i ne može iznositi više od 30 časova sedmično.

(2) Nastava počinje po pravilu u 07.30 časova, a završava se do 19.00 časova.

(3) U umjetničkim školama, zbog specifičnog oblika nastave kao što je:

a) individualna nastava,

b) nastava hora,

v) nastava orkestra i

g) nastava kamerne muzike i drugo,

može se utvrditi i drugo vrijeme za početak i završetak nastave.

(4) Čas teorijske nastave, vježbi i praktične nastave u školi traje 45 minuta.

(5) Praktična nastava koja se izvodi u preduzećima i drugim institucijama izvan škole traje 60 minuta.

(6) Za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama čas traje 40 minuta, ako se nastava odvija u posebnim odjeljenjima.

(7) Svi oblici nastave za učenike organizuju se u jednoj smjeni.

(8) Ministar može, u izuzetnim okolnostima, odlučiti da produži ili skрати trajanje časova u pojedinim ili svim školama.

Član 39.

(1) Školski udžbenik je osnovno i obavezno nastavno sredstvo i izvor učenja propisan Nastavnim planom i programom.

(2) Uz udžbenik, kao osnovno nastavno sredstvo, koriste se priručnik, radna sveska, zbirka zadataka i druga literatura.

(3) U srednjem obrazovanju koriste se udžbenici i nastavna sredstva koje odobri ministar.

(4) Udžbenici se objavljuju u katalogu udžbenika za određenu školsku godinu, po prethodno sprovedenom konkursu za pribavljanje rukopisa udžbenika i tenderu za izbor izdavača.

(5) Udžbenik mora odgovarati savremenim obrazovnim, društvenim i kulturnim zahtjevima.

Član 40.

Ministarstvo svake godine do 31. marta objavljuje spisak odobrenih udžbenika koji mogu biti u upotrebi u sljedećoj školskoj godini.

Član 41.

- (1) Zaposleni u Ministarstvu i Republičkom pedagoškom zavodu, zbog sukoba interesa, ne mogu biti autori udžbenika.
- (2) Ministar neće odobriti upotrebu udžbenika čiji je autor u sukobu interesa na osnovu stava 1. ovog člana.

Član 42.

- (1) Škola ima biblioteku u okviru škole ili ima pristup biblioteci kao sastavnom dijelu svojih ukupnih vaspitno-obrazovnih aktivnosti.
- (2) Školska biblioteka je sastavni dio vaspitno-obrazovnog procesa i uključena je u nastavne i slobodne aktivnosti.

V UČENICI

Član 43.

- (1) U prvi razred škole upisuje se lice koje je završilo osnovnu školu i ne može biti starije od 17 godina.
- (2) Lica koja se upisuju u škole za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama mogu imati drugu starosnu granicu za upis u prvi razred.
- (3) Upis učenika vrši se na osnovu javnog konkursa.
- (4) Status redovnog učenika može se steći samo u jednoj školi.
- (5) Izuzetak od stava 4. ovog člana može biti odličan učenik koji ima status redovnog učenika u jednoj školi i može u isto vrijeme da se upiše i u umjetničku školu.

Član 44.

- (1) Školski odbor predlaže osnivaču najkasnije do 28. februara prijedlog plana upisa za narednu školsku godinu.
- (2) Pri izradi prijedloga plana upisa, Školski odbor će uzeti u obzir mišljenje društvenih partnera.
- (3) Osnivač najkasnije do 31. marta donosi plan upisa za narednu školsku godinu koji sadrži:
 - a) u gimnazijama broj odjeljenja i učenika po smjerovima koji se planira za upis u narednoj školskoj godini,
 - b) u stručnim tehničkim školama i stručnim školama broj struka i zanimanja, broj odjeljenja i učenika koji se planira za upis u narednoj školskoj godini,
 - v) u umjetničkim školama broj odjeljenja i učenika po odsjecima koji se planira za upis u narednoj školskoj godini,
 - g) u vjerskim školama broj odjeljenja i učenika po smjerovima koji se planira za upis u narednoj školskoj godini i

d) u školama za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama broj struka i zanimanja, broj odjeljenja i učenika koji se planira za upis u narednoj školskoj godini.

(4) Osnivač privatne škole podnosi zahtjev Ministarstvu radi davanja saglasnosti na plan upisa učenika najkasnije do 31. marta.

(5) Ministarstvo najkasnije do 30. aprila daje saglasnost na plan upisa učenika u privatnim školama.

(6) Ministar donosi Pravilnik o upisu učenika u prvi razred srednjih škola.

Član 45.

(1) Upis redovnih učenika vrši se u junskom i julskom roku, na osnovu javnog konkursa koji raspisuje osnivač.

(2) Osnivač objavljuje konkurs za upis redovnih učenika u prvi razred do 31. maja, u sredstvima javnog informisanja.

Član 46.

(1) Učesnik konkursa za upis u prvi razred ili njegov roditelj, staratelj ili usvojilac (u daljem tekstu: roditelj) koji smatra da konkurs za upis nije sproveden na utvrđeni način i u skladu sa zakonom, te da su time povrijeđena njegova prava, ima pravo da podnese prigovor direktoru u roku od osam dana od dana objavljivanja spiska primljenih učenika.

(2) Direktor škole donosi rješenje po prigovoru u roku od 24 časa.

(3) Učenik koji je nezadovoljan rješenjem direktora škole može podnijeti žalbu Školskom odboru u roku od tri dana od dana prijema rješenja iz stava 2. ovog člana.

(4) Školski odbor donosi odluku po žalbi iz stava 3. ovog člana u roku od tri dana od dana prijeme žalbe.

(5) Odluka Školskog odbora je konačna.

Član 47.

(1) U muzičku, odnosno baletsku školu može da se upiše lice koje je završilo osnovnu muzičku, odnosno baletsku školu, a lice koje nije završilo tu školu, ako prethodno položi ispit na nivou programa tog obrazovanja.

(2) Ako je učenik prije završetka osnovne škole završio osnovnu muzičku ili baletsku školu, može da se upiše u muzičku, odnosno baletsku školu radi pohađanja nastave iz umjetničkih i stručnih predmeta.

Član 48.

(1) Djeca sa posebnim obrazovnim potrebama imaju pravo na srednje obrazovanje.

(2) Obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama sastavni je dio jedinstvenog obrazovnog sistema.

(3) U školu za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama upisuje se lice na osnovu rješenja komisije za ocjenjivanje sposobnosti i razvrstavanje a koje donosi nadležna ustanova.

(4) Prijedlog za utvrđivanje, odnosno ponovno utvrđivanje vrste i stepena ometenosti u razvoju može da podnese roditelj, staratelj, član porodice, zdravstvene službe, ustanove socijalne i dječje zaštite, škole i druge javne, nevladine i privatne organizacije, kao i pojedinac.

(5) Rješenjem o utvrđivanju vrste i stepena ometenosti u razvoju učenika, u skladu sa vrstom i stepenom ometenosti u razvoju predlaže se školovanje i profesionalno usmjeravanje učenika.

(6) Obrazovanje učenika sa posebnim obrazovnim potrebama odvija se u redovnim školama ili specijalnim školama.

(7) Učenici sa posebnim potrebama imaju pravo da budu u redovnom razredu ako je to u skladu sa njihovim potrebama i psihofizičkim mogućnostima.

(8) Rad sa učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama može se organizovati u manjim grupama u školi ili pojedinačnim radom sa nastavnikom – specijalistom.

(9) Ministar donosi Nastavni plan i program za učenike sa posebnim potrebama za svaku vrstu i stepen ometenosti u razvoju učenika.

Član 49.

(1) Škola je odgovorna za utvrđivanje i opis posebnih obrazovnih potreba učenika, kao i za opšti plan zadovoljavanja tih potreba uz pomoć specijalizovane stručne službe škole sa pedagoškim, psihološkim i defektološkim znanjem, zdravstvene ili druge ustanove.

(2) Redovna škola može se obratiti Republičkom pedagoškom zavodu za savjet i obuku nastavnika i stručnih saradnika za pomoć u obrazovanju učenika sa posebnim obrazovnim potrebama.

(3) Ministarstvo može organizovati obuku nastavnika i stručnih saradnika putem seminara, obuke na radnom mjestu u kraćim ili dužim periodima, pojedinačnog usmjeravanja i drugih aktivnosti kojima je cilj da pomognu školama.

(4) Roditelji učenika sa posebnim obrazovnim potrebama prisustvuju po potrebi radu stručnog tima škole i kontinuirano sarađuju sa nastavnicima i stručnim saradnicima.

(5) Roditeljima se svakog polugodišta dostavlja pisani izvještaj o postignutim rezultatima učenika.

(6) Ministar donosi Pravilnik o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama i Pravilnik o jeziku znakova.

Član 50.

(1) Redovan učenik umjetničke škole koji ima odličan uspjeh može istovremeno da se školuje na dva odsjeka.

2) Ministarstvo može na zahtjev škole dozvoliti da se u postojećim školama formiraju posebna odjeljenja za talentovane i nadarene učenike.

(3) Ministar donosi Pravilnik o utvrđivanju kriterijuma za izbor nadarenih i talentovanih učenika.

Član 51.

Upis u drugi, treći i četvrti razred vrši se svake godine prije početka školske godine, a broj učenika određuje se u skladu sa članom 37. ovog zakona.

Član 52.

(1) Pravo na brigu o fizičkom i mentalnom zdravlju i bezbjednosti učenika u školi ima prvenstvo nad drugim pravima.

(2) Škola, nastavnici i drugi zaposleni u školi odgovorno brinu o zdravstvenom stanju učenika i obavezni su da obavijeste roditelje i zdravstvene ustanove ako je nekom učeniku potrebna medicinska pomoć.

(3) Škola obavlja aktivnosti na zdravstvenoj zaštiti u skladu sa važećim zakonima o zdravstvu i propisima ustanova socijalne zaštite i organizacija za zaštitu prava djece i porodice.

(4) Učenik koji iz zdravstvenih razloga ne može učestvovati u nekoj fizičkoj aktivnosti ili vježbi, ako bi takva aktivnost ili vježba mogla da ugrozi njegovo zdravlje biće trajno ili privremeno oslobođen od takvih aktivnosti ili vježbi.

(5) Odluku o oslobađanju učenika od određenih fizičkih aktivnosti na period duži od dvije sedmice donosi odjeljensko vijeće, na prijedlog nadležne zdravstvene ustanove.

Član 53.

(1) Svi učenici sa teritorije Republike i Bosne i Hercegovine konkurišu pod jednakim uslovima za upis u prvi razred javne ili privatne škole bez obzira na to gdje su završili osnovnu školu.

(2) Škola omogućava svakom učeniku da na najbolji način razvija svoja znanja, sposobnosti i vještine.

(3) Učenik je obavezan da redovno pohađa nastavu i izvršava školske obaveze, ponaša se u skladu sa ovim zakonom, te podzakonskim aktima kojima se regulišu prava i obaveze učenika i odgovorno se odnosi prema učenicima, nastavnicima, drugim radnicima škole i prema imovini škole.

Član 54.

(1) U srednjem obrazovanju će se poštovati jezik i kultura svake brojnije nacionalne manjine.

(2) Vlada donosi uredbu o organizovanju i izvođenju nastave na jezicima nacionalnih manjina, na prijedlog Ministarstva.

(3) U srednjem obrazovanju neće se koristiti didaktički i drugi materijali niti davati izjave od nastavnog i drugog osoblja koje bi se mogle smatrati uvredljivim za bilo koju nacionalnu i etničku grupu ili religiju.

Član 55.

(1) Roditelji imaju pravo i obavezu da se brinu o obrazovanju svoje djece i najvažniji su vaspitači svoje djece.

(2) Učenik, uz pisani pristanak roditelja, može da potpiše ugovor sa preduzećem ili ustanovom za stipendiranje tokom školovanja.

(3) Pravo roditelja je da odaberu vrstu obrazovanja koju će njihova djeca sticati u skladu sa mogućnostima djeteta i pod uslovom da je takvim izborom ostvareno pravo djeteta na odgovarajuće obrazovanje.

(4) Roditelji su obavezni da kontinuirano kontaktiraju i sarađuju sa školom.

Član 56.

(1) Roditelji ne mogu svoje pravo na izbor obrazovanja djece ostvarivati na način kojim promovišu predrasude na polnoj, rasnoj, nacionalnoj, vjerskoj i socijalnoj osnovi, kao i na način protivan odredbama ovog zakona.

(2) Roditelji imaju pravo i obavezu da u interesu svoje djece, putem svojih predstavnika u školskim organima i tijelima na svim nivoima učestvuju u odlučivanju o pitanjima od značaja za rad škole i funkcionisanje srednjeg obrazovanja.

Član 57.

(1) U školi se vrši vrednovanje učeničkih znanja, vještina i sposobnosti i njihove primjene.

(2) Učenici se vrednuju praćenjem, provjeravanjem i ocjenjivanjem.

(3) Ocjenjivanje se izražava brojčanom i opisnom ocjenom.

(4) U školi se ocjenjuje vladanje učenika na osnovu praćenja odnosa učenika prema pravima drugih, prema radu i prema sebi.

(5) Ocjenjivanje vladanja izražava se opisnom ocjenom.

(6) Učenici koji su prema Pravilniku o razvrstavanju razvrstani kao lica sa višestrukim smetnjama, autizmom, te kao teže mentalno zaostala lica ocjenjuju se opisno.

Član 58.

(1) Uspjeh redovnih učenika prati se i ocjenjuje tokom nastave.

(2) Nastavnik ocjenjuje učenika na času, sa obrazloženjem, a ocjena je javna i dostupna učeniku i njegovom roditelju.

(3) Ocjena se upisuje u odjeljensku knjigu brojevima od 1 do 5 bez dodatnih znakova, sa datumom kada je izvršeno provjeravanje učenika.

(4) Zaključnu ocjenu za svaki predmet nastavnik predlaže javno u odjeljenju na kraju polugodišta i školske godine, na osnovu praćenja i ocjenjivanja tokom polugodišta, odnosno školske godine.

(5) Uspjeh učenika u učenju iz nastavnih predmeta u toku nastave i na kraju svakog polugodišta ocjenjuje se opisnom i brojčanom ocjenom:

a) odličan (5),

b) vrlo dobar (4),

v) dobar (3),

g) dovoljan (2) i

d) nedovoljan (1).

(6) Ocjena nedovoljan (1) nije prolazna.

(7) Zaključne ocjene iz predmeta na prijedlog predmetnih nastavnika utvrđuje odjeljsko vijeće, a verificuje Nastavničko vijeće.

(8) Opšti uspjeh učenika utvrđuje odjeljsko vijeće, a verificuje Nastavničko vijeće.

(9) Vladanje učenika ocjenjuje se opisnom ocjenom:

a) primjerno,

b) dobro,

v) zadovoljava i

g) loše.

(10) Zaključnu ocjenu vladanja na prijedlog odjeljskog starješine utvrđuje odjeljsko vijeće, a verificuje Nastavničko vijeće.

Član 59.

(1) Opšti uspjeh učenika koji ima sve ocjene pozitivne utvrđuje se aritmetičkom sredinom pozitivnih ocjena svih obaveznih predmeta, i to:

a) odličan uspjeh ako ima srednju ocjenu najmanje 4,50,

b) vrlodobar uspjeh ako ima srednju ocjenu od 3,50 do 4,49,

v) dobar uspjeh ako ima srednju ocjenu od 2,50 do 3,49 i

g) dovoljan uspjeh ako ima srednju ocjenu od 2,00 do 2,49.

(2) Ocjene iz fakultativnih predmeta ne utiču na opšti uspjeh učenika.

(3) Srednja ocjena opšteg uspjeha sa dvije decimale upisuje se u propisanu evidenciju, kao i u svjedočanstvo i diplomu.

(4) Učenik je završio razred kada na kraju školske godine ima pozitivne ocjene iz svih predmeta.

(5) Popravni ispit polaže učenik koji na kraju drugog polugodišta ili na razrednom ispitu ima do dvije nedovoljne ocjene iz obaveznih predmeta.

(6) Učenik u avgustu polaže popravni ispit u školi u kojoj stiče obrazovanje, a učenik završnog razreda u junskom ili avgustovskom ispitnom roku.

(7) Učenik završnog razreda koji nije položio popravni ispit završava razred u narednoj školskoj godini u istoj školi kao vanredni učenik polaganjem ispita iz predmeta iz kojeg nije položio ispit uz nadoknadu troškova.

(8) Redovan učenik se upućuje da ponavlja razred kada na kraju drugog polugodišta ima najmanje tri negativne ocjene iz obaveznih predmeta, kada ne pristupi polaganju razrednog, odnosno popravnog ispita ili ako ga ne položi.

(9) Redovan učenik ima pravo jednom da ponovi razred u toku školovanja.

(10) Učenik iz st. 4. i 8. ovog člana ima pravo da se upiše u odgovarajući razred najkasnije do 31. avgusta.

(11) Škola je dužna da dostavi Ministarstvu, Republičkom pedagoškom zavodu i jedinici lokalne samouprave izvještaj o uspjehu u učenju i vladanju na kraju prvog polugodišta i na kraju školske godine.

Član 60.

(1) Učenik koji je nezadovoljan zaključnom ocjenom na kraju drugog polugodišta može zahtijevati od direktora škole da ga ispita i ocijeni komisija.

(2) Zahtjev se podnosi u roku od dva dana od dana upoznavanja učenika sa zaključnom ocjenom.

(3) Direktor škole u roku od dva dana od dana prijema zahtjeva odlučuje o zahtjevu učenika.

(4) Ako direktor odobri učeniku polaganje ispita pred komisijom, formiraće komisiju koja ima najmanje tri člana, u kojoj je najmanje jedan član verifikovani nastavnik iz tog predmeta.

(5) Nastavnik koji je ocijenio učenika ocjenom kojom je učenik nezadovoljan ne može biti član komisije.

(6) Ispit iz stava 4. ovog člana obavlja se u roku od dva dana od dana odobrenja polaganja ispita pred komisijom.

(7) Ocjena komisije je konačna.

(8) Direktor može donijeti rješenje kojim odbija zahtjev učenika predviđen u stavu 1. ovog člana, na koje učenik može izjaviti žalbu Školskom odboru u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

(9) Rješenje Školskog odbora je konačno.

(10) Eksterno ocjenjivanje učenika vrši se prema standardima koje donosi Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje Bosne i Hercegovine.

(11) Ministar donosi Pravilnik o ocjenjivanju učenika u nastavi i polaganju ispita u srednjoj školi koji se primjenjuje u svim javnim i privatnim školama.

Član 61.

(1) Radi kontinuiranog praćenja rada i razvoja učenika, škola formira i vodi dosije za svakog učenika, sa početnim podacima preuzetim iz osnovne škole.

(2) Po završetku svakog razreda u školi učeniku koji sa pozitivnim uspjehom završi razred, škola izdaje svjedočanstvo o završenom razredu.

(3) Na kraju srednjeg obrazovanja, poslije položenog završnog ispita ili maturalnog ispita, škola izdaje učeniku diplomu o završenom obrazovanju.

(4) Učenik koji je tokom cijelog srednjeg obrazovanja imao odličan uspjeh i primjerno vladanje oslobađa se polaganja maturalnog, odnosno završnog ispita.

(5) Ministar donosi Pravilnik o vođenju učeničkog dosijea.

Član 62.

(1) Zbog zdravstvenog stanja, učenik može biti trajno ili privremeno oslobođen obaveze savladavanja svih ili pojedinih sadržaja nastavnog predmeta ako ti sadržaji nisu iz osnovnih predmeta struke.

(2) Ocjenjivanje učenika u slučajevima iz stava 1. ovog člana vršiće se na osnovu drugih elemenata tog predmeta, kojih učenik nije oslobođen.

(3) Odjeljsko vijeće donosi odluku o oslobađanju učenika od određenih aktivnosti na period duži od dvije sedmice, na prijedlog nadležne zdravstvene ustanove.

Član 63.

(1) U srednjoj školi učenici polažu sljedeće ispite:

- a) razredni,
- b) završni,
- v) maturalni,
- g) popravni,
- d) dopunski i
- đ) godišnji ispit.

(2) Razredni ispit polaže:

a) redovan učenik koji iz opravdanih razloga nije prisustvovao redovnoj nastavi više od jedne trećine predviđenog godišnjeg fonda časova,

b) redovan učenik koji je iz opravdanih razloga ostao neocijenjen na kraju školske godine,

v) vanredan učenik iz svih predmeta jednog razreda, odnosno obrazovanja po odgovarajućem nastavnom planu i programu i

g) redovan učenik iz predmeta iz kojeg nije organizovana nastava najmanje za jednu trećinu ukupnog godišnjeg fonda časova nastave, kao i iz predmeta čiju nastavu izvodi neverifikovano lice.

(3) Završni ispit polažu učenici koji su uspješno završili treći razred stručnog obrazovanja.

(4) Maturalni ispit polažu učenici koji su uspješno završili četvrti razred srednjeg obrazovanja.

(5) Dopunski ispit polaže se iz određenih predmeta u slučajevima promjene i daljeg nastavka školovanja, te nakon sprovedenog postupka nostrifikacije.

(6) Godišnji ispit polažu učenici umjetničkih škola na kraju svakog razreda. Ukoliko učenik dobije nedovoljnu ocjenu na godišnjem ispitu iz glavnog predmeta, upućuje se na ponavljanje razreda.

(7) Ministar donosi: Pravilnik o sadržaju i načinu polaganja završnog i maturalnog ispita u srednjim stručnim i tehničkim školama, Pravilnik o sadržaju i načinu polaganja maturalnog ispita u gimnaziji i Pravilnik o sadržaju i načinu polaganja maturalnog ispita u umjetničkim školama.

Član 64.

(1) Učenik koji se ističe u učenju i vladanju pohvaljuje se ili nagrađuje.

(2) Školski odbor, na prijedlog Nastavničkog vijeća utvrđuje vrste pohvala i nagrada, kao i uslove za njihovo dodjeljivanje.

(3) Učeniku koji je naročito uspješan u vaspitno-obrazovnom procesu i drugim aktivnostima u školi može se dodijeliti pohvala, nagrada i diploma prema kriterijumima utvrđenim statutom škole.

(4) Za ostvarene rezultate učenik može dobiti pohvalu:

- a) odjeljenskog starješine,
- b) odjeljenskog vijeća i
- v) Nastavničkog vijeća.

(5) Redovan učenik koji tokom obrazovanja pokaže izuzetne sposobnosti i ima odličan uspjeh, može brže napredovati, odnosno završiti dva razreda u toku jedne školske godine.

(6) Nastavničko vijeće utvrđuje ispunjenost uslova za ostvarivanje prava iz stava 5. ovog člana.

(7) Za učenika generacije bira se učenik koji je tokom cjelokupnog srednjeg obrazovanja u svojoj generaciji imao sve najviše ocjene i postignuća u učenju, vladanju, te u vannastavnim i vanškolskim aktivnostima.

(8) Ministar donosi Pravilnik o izboru učenika generacije u srednjoj školi.

Član 65.

(1) Učenik može odgovarati disciplinski i materijalno.

(2) Za povredu obaveze učeniku se može izreći sljedeća vaspitno-disciplinska mjera:

- a) ukor odjeljenskog starješine,
- b) ukor odjeljenskog vijeća,
- v) ukor direktora,
- g) ukor Nastavničkog vijeća i
- d) isključenje iz škole.

(3) Vaspitno-disciplinska mjera izriče se za školsku godinu u kojoj je utvrđena povreda obaveze od učenika, a može se u toku školske godine ublažiti ili ukinuti.

(4) Učenik može odgovarati samo za povredu obaveze koja je dokazana i koja je u vrijeme izvršenja bila utvrđena ovim zakonom i opštim aktom škole.

(5) Učenik neće odgovarati za materijalnu štetu i šteta se ne može naplatiti od učenika ako nije dokazano da je štetu učinio sam ili sa drugim učenicima.

(6) U slučaju da je učenik odgovoran za pričinjenu materijalnu štetu u školi, odluku o visini nadoknade donosi Školski odbor.

(7) Direktor škole može osloboditi učenika obaveze da nadoknadi pričinjenu štetu, ako se dokaže da učenik štetu nije učinio namjerno.

(8) Isključenje iz škole, kao vaspitno-disciplinska mjera može se izreći samo za težu povredu obaveze učenika.

(9) Teža povreda obaveze učenika je:

a) prepravka podataka u svjedočanstvu, diplomu i drugim javnim ispravama koje izdaje škola,

b) prepravka ili dopisivanje podataka u evidenciji koju vodi škola,

v) političko organizovanje i djelovanje učenika u školi,

g) krađa imovine škole, preduzeća, ustanove, druge organizacije ili drugog učenika,

d) davanje i upotreba alkohola ili narkotičkih sredstava, kao i podstrekavanje na njihovu upotrebu,

đ) vršnjačko nasilničko ponašanje,

e) nasilničko ponašanje prema nastavnicima i ostalom radnom osoblju za vrijeme nastave,

ž) posjedovanje oružja,

z) izražavanje nacionalne i vjerske netrpeljivosti,

i) neopravdano izostajanje sa nastave i drugih oblika vaspitno-obrazovnog rada i

j) korištenje mobilnog telefona u vrijeme nastave.

(10) Nastavničko vijeće donosi odluku o isključenju učenika iz škole.

(11) Učenik ili njegov roditelj ima pravo da podnese žalbu na rješenje o isključenju učenika iz škole Školskom odboru u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

(12) Rješenje Školskog odbora je konačno.

(13) Škola je obavezna da na početku školske godine upozna učenike i roditelje sa njihovim pravima, odnosno dužnostima i odgovornostima utvrđenim ovim zakonom i pravilima škole.

Član 66.

(1) Redovan učenik može u toku školovanja preći u drugu školu radi završavanja početnog školovanja.

(2) Učenik koji prelazi u drugu školu ima obavezu da polaže dopunske ispite iz predmeta koji nisu bili utvrđeni Nastavnim planom i programom koji je učenik počeo da savladava, u rokovima i na način utvrđen odlukom Nastavničkog vijeća.

(3) Redovan učenik poslije završenog prvog, odnosno drugog razreda može da pređe u istoj školi u drugu struku, odnosno zanimanje, ili u istoj struci u drugo zanimanje, ako je u prethodnim razredima imao najmanje vrlo dobar uspjeh i ako mu to odobri Nastavničko vijeće.

(4) Prilikom odobravanja prelaska učenika iz stava 3. ovog člana, Nastavničko vijeće vodi računa o broju učenika u odjeljenjima koji ne može preći maksimalan broj utvrđen stavom 4. člana 37. ovog zakona.

(5) Učenik kojem je odobren prelazak u skladu sa ovim članom obavezan je da položi razliku predmeta najkasnije do 30. aprila tekuće godine, a ako ne položi do tog roka gubi status redovnog učenika.

(6) Škola će omogućiti prelazak učenika iz škole i nastavak školovanja u drugoj školi ako je mjesto u kojem se nalazi škola postalo mjesto prebivališta roditelja učenika. Ukoliko učenik prelazi u odjeljenje u kojem je maksimalan broj učenika utvrđen stavom 4. člana 37. ovog zakona, za prelazak je potrebna saglasnost Ministarstva.

(7) Učeniku iz stava 6. ovog člana dozvolice se nastavak školovanja u drugoj školi ako u mjestu u koje učenik prelazi ne postoji škola koju je prethodno pohađao, uz obavezu da položi ispite iz predmeta koji nisu bili zastupljeni u školi iz koje dolazi.

(8) Redovan učenik koji završi srednju stručnu školu može se upisati u četvrti razred srednje tehničke škole iste struke ako je sva tri razreda u srednjoj stručnoj školi završio sa najmanje vrlo dobrim uspjehom.

(9) Učenik iz stava 8. ovog člana obavezan je da položi razliku predmeta iz prvog, drugog i trećeg razreda do 30. aprila tekuće godine, a ako ne položi do tog roka, gubi status redovnog učenika.

(10) Prava utvrđena ovim članom jednaka su za sve učenike sa područja Bosne i Hercegovine.

Član 67.

(1) Učenik prelazi u drugu školu na osnovu ispisnice i svjedočanstava o završenom prethodnom razredu.

(2) Ispisnica se izdaje u roku od pet dana od dana podnošenja zahtjeva roditelja za izdavanje ispisnice.

(3) U toku postupka isključenja učenika iz škole, škola ne može učeniku izdati ispisnicu do konačne odluke Školskog odbora.

Član 68.

(1) Učenik gubi status redovnog učenika:

- a) završavanjem obrazovanja,
- b) ispisivanjem iz škole,
- v) isključenjem iz škole i
- g) napuštanjem škole.

(2) Učeniku koji je ispisan iz škole izdaje se ispisnica koja sadrži podatke o njegovom uspjehu.

(3) Postupak i uslovi za utvrđivanje prestanka statusa redovnog učenika utvrđuju se aktima škole.

Član 69.

Redovan učenik koji je isključen iz škole nema pravo da se upiše u istu ili drugu školu kao redovan ili vanredan učenik ili kao učenik za obrazovanje odraslih u istoj školskoj godini.

Član 70.

(1) Učenički domovi su vaspitno-obrazovne ustanove u kojima se u sklopu vaspitno-obrazovnog programa za učenike osigurava i primjeren boravak, smještaj i ishrana tokom pohađanja srednjeg obrazovanja.

(2) Vaspitno-obrazovni program u domu učenika je podrška i pomoć učeniku i roditelju u postizanju što kvalitetnijeg ukupnog razvoja i obrazovanja učenika. Program ostvaruju nastavnici – vaspitači, te pedagozi, psiholozi, zdravstveni i ostali radnici.

(3) Ostala pitanja u vezi sa radom doma učenika regulisana su Zakonom o učeničkom standardu („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 93/06).

VI OBRAZOVANJE ODRASLIH I VANREDNO OBRAZOVANJE UČENIKA

Član 71.

(1) Lice starije od 17 godina koje ne pohađa redovnu školu može pohađati srednje obrazovanje za odrasle na osnovu posebnih Nastavnih planova i programa, koje donosi ministar.

(2) U školama za obrazovanje odraslih obavlja se stručno osposobljavanje za:

- a) završetak srednjeg obrazovanja i sticanje kvalifikacije;
- b) dokvalifikaciju;
- v) prekvalifikaciju;
- g) certifikaciju;
- d) verifikaciju;

đ) sticanje zvanja majstor određenog zanimanja, poslije završetka stručne škole (trećeg stepena) i dvije godine rada u tom zanimanju i

e) sticanje zvanja specijalista određenog zanimanja, poslije završetka stručne tehničke škole (četvrtog stepena) i dvije godine rada u tom zanimanju.

(3) Obrazovanje odraslih mogu da obavljaju i škole koje ispunjavaju propisane uslove, uz saglasnost Ministarstva.

Član 72.

(1) U stručnim školama može se vršiti i osposobljavanje odraslih za rad u trajanju od šest mjeseci do dvije godine, te stručno osposobljavanje putem kurseva.

(2) Sticanjem obrazovanja iz stava 1. ovog člana ne stiče se srednja stručna sprema.

(3) Ministar donosi Nastavne planove i programe za obrazovanje i osposobljavanje iz stava 1. ovog člana na inicijativu škole ili društvenih partnera.

Član 73.

(1) Srednje škole mogu obavljati i srednje obrazovanje vanrednih učenika uz saglasnost Ministarstva.

(2) Vanredni učenik može biti lice mlađe od 18 godina koje nema status redovnog učenika.

(3) Ispiti za vanredne učenike su:

a) razredni,

b) popravni,

v) završni,

g) maturski i

d) dopunski ispit.

(4) Troškove obrazovanja odraslih polaznika i vanrednih učenika plaćaju odrasli polaznici i vanredni učenici u skladu sa Pravilnikom o obrazovanju odraslih i vanrednom obrazovanju učenika.

(5) Ministar donosi Pravilnik o obrazovanju odraslih i vanrednom obrazovanju učenika.

VII RADNICI ŠKOLE

Član 74.

(1) Vaspitno-obrazovni rad u školi obavljaju nastavnici i stručni saradnici.

(2) Nastavnik obavlja sljedeće poslove:

a) ostvaruje ciljeve i zadatke srednjeg obrazovanja i vaspitanja utvrđene ovim

zakonom i na osnovu njega donesenim propisima i drugim aktima,

b) planira i realizuje Nastavni plan i program u okviru 40-časovne radne nedjelje i Godišnjeg programa rada škole,

v) vrednuje uspjeh i vladanje učenika,

g) vodi pedagošku evidenciju i dokumentaciju o vaspitno-obrazovnom radu i učenicima,

d) saraduje sa stručnom službom škole, roditeljima učenika i društvenim partnerima čiji je rad značajan za kvalitet rada škole,

đ) učestvuje u radu stručnih organa škole radi unapređivanja rada škole i

e) izvršava i druge obaveze koje proizlaze iz opštih akata škole i Godišnjeg programa rada škole.

(3) Nastavnici i stručni saradnici dužni su da preduzimaju mjere zaštite prava djeteta, te da o svakom kršenju tih prava, posebno o svim oblicima nasilja nad djetetom, odmah obavijeste nadležnu socijalnu službu.

Član 75.

(1) Poslove nastavnika i stručnog saradnika ima pravo da obavlja lice koje osim uslova utvrđenih Zakonom o radu – Prečišćeni tekst („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 55/07), ispunjava i sljedeće uslove:

a) ima odgovarajući nivo obrazovanja – završen prvi ciklus studijskog programa i stručno zvanje u određenoj oblasti ili ekvivalent,

b) ima važeću licencu,

v) ima ljekarsko uvjerenje o psihičkoj i fizičkoj sposobnosti za rad sa učenicima i

g) nije pravosnažnom presudom osuđivano za krivična djela učinjena protiv, dostojanstva ličnosti, morala, službene dužnosti, trgovine ljudima, zlostavljanja djeteta, polnog i drugog nasilja nad djetetom ili maloljetnim licem.

(2) Uslovi iz stava 1. ovog člana dokazuju se prije zasnivanja radnog odnosa.

(3) Nastavnik, odnosno stručni saradnik koji se prima kao pripravnik, prima se bez licence.

(4) Diplome izdate u Bosni i Hercegovini, kao i diplome izdate u bivšoj SFRJ do 6. aprila 1992. godine sa istim stepenom i vrstom školske spreme koja se traži za nastavnike i saradnike škole, imaju jednaku vrijednost, a na osnovu Zakona o važnosti javnih isprava u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, broj 23/04).

(5) Za dokazivanje uslova iz stava 1. tačka v) ovog člana prihvata se samo ljekarsko uvjerenje o psihofizičkoj sposobnosti radnika koje izda nadležna zdravstvena ustanova.

(6) Direktor, pomoćnik direktora i stručni saradnici ne obavljaju poslove u nastavi.

Član 76.

(1) Direktor raspisuje konkurs za upražnjeno mjesto nastavnika, odnosno stručnog saradnika obavezno posredstvom Zavoda za zapošljavanje, a oglas se objavljuje i u dnevnim novinama.

(2) Direktor škole je dužan da prije raspisivanja javnog konkursa na upražnjeno radno mjesto sa punom ili nepunom sedmičnom normom rasporedi nastavnika, odnosno stručnog saradnika za čijim je radom prestala potreba u drugoj školi, na području jedinice lokalne samouprave.

(3) Nastavnika, odnosno stručnog saradnika bira direktor škole na osnovu obavljenog razgovora sa svim kandidatima koji ispunjavaju uslove predviđene konkursom.

(4) Kandidat koji nije izabran ima pravo da podnese prigovor Školskom odboru u roku od osam dana od dana prijema odluke.

(5) Odluka Školskog odbora je konačna.

(6) Ukoliko se na konkurs ne prijavi nastavnik sa propisanom stručnom spremom, direktor može primiti na određeno vrijeme do kraja školske godine nastavnika bez propisane stručne spreme i sa najmanje četiri odslušana semestra tog predmeta u toku studija.

(7) Ministar donosi Pravilnik o vrsti stručne spreme nastavnika i stručnih saradnika.

Član 77.

(1) Nastavnik i stručni saradnik koji nema radno iskustvo u nastavi ima status pripravnika.

(2) Škola može pripravnika primiti na obavljanje pripravničkog staža i bez zaključivanja ugovora o radu – volonterski rad, a u skladu sa Zakonom o radu.

(3) Pripravnički rad u školi traje 12 mjeseci i po završetku pripravničkog rada, pripravnik polaže stručni ispit.

(4) Nastavnik i stručni saradnik koji je stekao radno iskustvo van škole može da bude izabran za nastavnika, odnosno stručnog saradnika ako položi stručni ispit.

(5) Lice iz stava 4. ovog člana ne zasniva radni odnos u svojstvu pripravnika, a stručni ispit je obavezan da položi u roku od godinu dana.

(6) Nastavniku i stručnom saradniku iz st. 3. i 4. ovog člana prestaje radni odnos ako u roku od jedne godine od zasnivanja radnog odnosa u školi ne položi stručni ispit.

(7) Direktor škole obavezan je da donese rješenje o prestanku radnog odnosa radniku iz stava 6. ovog člana.

(8) Ministarstvo određuje koje škole mogu da se angažuju za pružanje nastavničke prakse studentima visokoškolskih ustanova koji se obrazuju za nastavnička zanimanja i u kojim školama se polaže stručni ispit.

Član 78.

(1) Nastavnici, stručni saradnici i ostali radnici škole moraju obaviti ljekarski sistematski pregled svake godine prije početka redovne nastave. Sistematski pregledi nastavnika, stručnih saradnika i ostalih radnika škole obavljaju se u zdravstvenim ustanovama koje za to ispunjavaju zakonske uslove.

(2) Nastavnici, stručni saradnici i ostali radnici koji boluju od zarazne ili duševne bolesti, korisnici droge i alkoholičari ne mogu raditi u školi.

(3) Ako postoji osnovana sumnja da je nastavniku ili stručnom saradniku narušeno psihičko ili fizičko zdravlje, zbog čega je smanjena njegova sposobnost obavljanja vaspitno-obrazovnog rada, Školski odbor na prijedlog direktora, Nastavničkog vijeća, Savjeta učenika ili Savjeta roditelja donosi odluku o upućivanju radnika na komisijski ljekarski pregled.

(4) Ako nadležna zdravstvena ustanova utvrdi da je psihičko ili fizičko zdravlje lica iz stava 3. ovog člana narušeno i bitno smanjena njegova sposobnost za obavljanje vaspitno-obrazovnog rada, Školski odbor donosi odluku o oslobađanju radnika od neposrednog vaspitno-obrazovnog rada sa učenicima.

(5) Ako škola ne može obezbijediti drugi posao koji odgovara stručnoj spremi i preostaloj radnoj sposobnosti licu iz stava 4. ovog člana, kao i ostalim radnicima za koje je utvrđeno da je njihovo psihičko ili fizičko zdravlje narušeno, obezbjeđuje se materijalna i socijalna sigurnost u skladu sa Zakonom o radu, Opštim kolektivnim ugovorom („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 27/06) i Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 17/08).

(6) Nastavnici, stručni saradnici i ostali radnici koji odbiju da odu na komisijski ljekarski pregled čine težu povredu radne dužnosti.

Član 79.

(1) Prva licenca za vaspitno-obrazovni rad izdaje se na osnovu diplome, uvjerenja o položenom stručnom ispitu i ljekarskog uvjerenja.

(2) Licenca traje četiri godine.

(3) Licenca se produžava na zahtjev nastavnika i stručnog saradnika.

(4) O zahtjevu nastavnika i stručnog saradnika za produžavanje licence odlučuje ministar u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Član 80.

(1) Nastavniku i stručnom saradniku kojem nije produžena licenca ostavlja se rok od godinu dana da ispuni uslove za dobijanje licence, a ako ih ne ispuni u tom roku, prestaje mu radni odnos.

(2) Nastavniku i stručnom saradniku kojem radi psihičke i fizičke bolesti nije produžena licenca obezbjeđuje se drugi posao koji odgovara njegovoj stručnoj spremi, a ako to nije moguće, osnivač škole mu obezbjeđuje materijalnu i socijalnu sigurnost u skladu sa Zakonom o radu, Kolektivnim ugovorom i Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske.

Član 81.

(1) Nastavniku i stručnom saradniku miruje licenca tokom:

a) bolovanja dužeg od šest mjeseci,

b) porodijskog bolovanja i odsustva sa rada radi njege djeteta,

v) imenovanja, odnosno izbora na javnu funkciju i

g) trajanja sudskog postupka zbog otkazivanja ugovora o radu nastavniku, odnosno stručnom saradniku a koji je okončan pravosnažnom presudom u korist nastavnika, odnosno stručnog saradnika.

(2) Nastavniku kojem prestane radni odnos zbog učinjene teže povrede radnih obaveza iz ovog zakona prestaje važenje izdate licence.

(3) Registar nastavnika i saradnika kojima je izdata licenca vodi Republički pedagoški zavod.

(4) Ministar donosi Pravilnik o licenciranju nastavnika i stručnih saradnika.

Član 82.

(1) Radno vrijeme nastavnika i stručnog saradnika iznosi 40 časova u okviru radne nedjelje.

(2) Strukturu i raspored obaveza nastavnika i stručnog saradnika u okviru radne nedjelje kao i nedjeljni i godišnji fond časova utvrđuje Školski odbor Godišnjim programom rada škole.

(3) Škola do 30. septembra izdaje nastavnicima i stručnim saradnicima rješenje o 40-časovnoj radnoj nedjelji.

(4) Ministar donosi Pravilnik o 40-časovnoj radnoj nedjelji rada u školi.

Član 83.

(1) Ako škola ne može da obezbijedi nastavnika i stručnog saradnika za broj časova koji je veći od predviđene norme časova, direktor ih može rasporediti nastavnicima i stručnim saradnicima tog predmeta do kraja školske godine, ali broj časova sedmično i godišnje ne smije biti veći od broja propisanog Zakonom o radu.

(2) Nastavnik i stručni saradnik koji odbije da izvodi nastavu prema ovom članu čini težu povredu radne dužnosti.

Član 84.

(1) Direktori, nastavnici i stručni saradnici i škola obuhvaćeni su obaveznim programom obuke, usavršavanja i provjere radi sticanja novih znanja, usavršavanja i profesionalnog razvoja.

(2) Direktor, nastavnik, odnosno saradnik dužan je da se usavršava radi uspješnijeg ostvarivanja i unapređivanja vaspitno-obrazovnog rada.

Član 85.

(1) Direktor, nastavnik i stručni saradnik mogu steći stručno zvanje mentor, savjetnik i viši savjetnik.

(2) Ministar donosi Pravilnik o stručnom usavršavanju, ocjenjivanju i napredovanju vaspitača, nastavnika, stručnih saradnika i direktora u predškolskim ustanovama, u osnovnim i srednjim školama i domovima učenika.

Član 86.

(1) Direktor škole pokreće disciplinski postupak protiv nastavnika, stručnog saradnika i ostalih radnika koji učine povredu radne dužnosti.

(2) Disciplinski postupak sprovodi disciplinska komisija u skladu sa opštim aktom škole, kojim se utvrđuju i lakše i teže povrede radnih dužnosti.

(3) Direktor donosi konačnu odluku i izriče disciplinsku mjeru.

Član 87.

(1) Teže povrede radnih dužnosti su:

- a) neostvarivanje ciljeva i zadataka vaspitno-obrazovnog rada,
- b) odbijanje radnika da izvršava svoje radne obaveze određene ugovorom o radu i rješenjem o 40-časovnoj radnoj nedjelji,
- v) odbijanje nastavnika i stručnog saradnika da izvodi nastavu u skladu sa članom 83. ovog zakona,
- g) odbijanje nastavnika, stručnog saradnika i ostalih radnika da odu na komisijski ljekarski pregled,
- d) krađa, namjerno uništenje, oštećenje ili nezakonito raspolaganje sredstvima škole, kao i nanošenje štete trećim licima koju je škola dužna da nadoknadi,
- đ) zloupotreba položaja, sa materijalnim ili drugim posljedicama za školu,
- e) odavanje poslovne ili službene tajne,
- ž) nasilno ponašanje prema učenicima, radnicima i trećim licima,
- z) korištenje alkoholnih pića ili droga za vrijeme radnog vremena,
- i) neopravdan izostanak sa posla u trajanju od tri dana u kalendarskoj godini,
- j) organizovanje pripremne (instruktivne) nastave i kurseva za učenike škole u kojoj radi,
- k) ispitivanje i ocjenjivanje učenika suprotno ovom zakonu i pravilnicima,
- l) dovođenje neprimjerenim ponašanjem u pitanje osnovnih moralnih vrijednosti,
- lj) organizovanje učenika u političke svrhe,
- m) izazivanje nacionalne ili vjerske netrpeljivosti,
- n) vrijeđanje na času ili u školi učenika, cijelog odjeljenja, roditelja učenika ili radnih kolega,
- nj) organizovanje ili učestvovanje u prodaji knjiga ili druge robe učenicima,
- o) primanje bilo kojeg oblika materijalne koristi od učenika, njegovih roditelja ili od drugih lica,
- p) onemogućavanje kontrole stručnim savjetnicima i inspekcijskim organima,
- r) unošenje oružja u školski prostor i
- s) seksualno uznemiravanje ili zlostavljanje učenika,

(2) Ukoliko se utvrdi da je nastavnik, odnosno saradnik izvršio težu povredu radne dužnosti, direktor škole otkazuje ugovor o radu nastavniku.

Član 88.

Nastavniku ili saradniku za čijim radom je djelimično ili potpuno, odnosno privremeno ili trajno prestala potreba zbog promjene u Nastavnom planu i programu, smanjenog broja učenika ili statusne promjene škole, pripadaju sva prava radnika u skladu sa Zakonom o radu, Opštim kolektivnim ugovorom i Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u obrazovanju, nauci i kulturi.

Član 89.

- (1) Škola ima sekretara i računovođu.
- (2) Sekretar i računovođa škole primaju se na osnovu konkursa koji se objavljuje posredstvom Zavoda za zapošljavanje i u dnevnim novinama.
- (3) Sekretara i računovođu bira direktor škole na osnovu obavljenog razgovora sa svim kandidatima koji ispunjavaju uslove za prijem u radni odnos.

Član 90.

- (1) Poslove sekretara škole može obavljati lice sa završenim prvim ciklusom studijskog programa ili ekvivalent – Pravni fakultet.
- (2) Poslove računovođe škole može obavljati lice sa završenim prvim ciklusom studijskog programa u oblasti finansija i računovodstva ili ekvivalent – Ekonomski fakultet.

Član 91.

Broj ostalih radnika u školi, nivoi i vrste obrazovanja potrebni za obavljanje ostalih poslova u školi, način prijema i raspoređivanje ostalih radnika utvrđuju se aktom škole uz saglasnost Ministarstva.

Član 92.

- (1) Nastavnici, stručni saradnici, kao i drugi radnici škole koji su zaključili ugovor o radu sa školom imaju pravo da protiv akata donesenih o njihovim pravima, obavezama i odgovornostima izjave prigovor Školskom odboru u roku od osam dana od dana dostavljanja akta.
- (2) Odluka Školskog odbora je konačna.

Član 93.

- (1) Sva pitanja koja se odnose na prava, obaveze i odgovornosti radnika škole, a koja nisu regulisana ugovorom o radu i ovim zakonom, regulišu se Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske.
- (2) Nastavnici, stručni saradnici i ostali radnici svoja prava na štrajk ostvaruju u skladu sa Zakonom o štrajku („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 10/98).

VIII RUKOVOĐENJE I UPRAVLJANJE ŠKOLOM

Član 94.

- (1) Školski odbor je organ upravljanja školom koji je odgovoran za utvrđivanje i sprovođenje politike škole.

(2) Djelokrug rada i način odlučivanja Školskog odbora uređuje se aktom o osnivanju i statutom škole u skladu sa ovim zakonom.

(3) Školski odbor:

- a) donosi Godišnji program rada škole i prati njegovo izvršenje,
- b) odlučuje o korištenju finansijskih sredstava škole u skladu sa zakonskim propisima,
- v) usvaja izvještaj o poslovanju škole i godišnji obračun,
- g) odlučuje o korištenju sredstava za investicije i investiciono održavanje,
- d) pokreće inicijativu za izbor direktora,
- đ) donosi odluku o raspisivanju konkursa za izbor direktora,
- e) imenuje direktora škole u skladu sa ovim zakonom,
- ž) donosi statut i druge opšte akte škole,
- z) donosi prijedlog plana upisa učenika,
- i) rješava žalbe učenika o isključenju iz škole,
- j) rješava prigovore na odluke o izboru i raspoređivanju na radno mjesto,
- k) pokreće inicijativu za razrješenje direktora,
- l) razrješava dužnosti direktora škole u skladu sa ovim zakonom,
- lj) vrši imenovanje vršioca dužnosti direktora u skladu sa ovim zakonom,
- m) izvršava rješenja, odluke i zahtjeve Ministarstva,
- n) prati i kontroliše sve druge aktivnosti propisane ovim zakonom, statutom i osnivačkim aktom škole i
- nj) pokreće postupak kod nadležnih zdravstvenih ustanova za ocjenu radne i zdravstvene sposobnosti radnika.

Član 95.

(1) Školski odbor ima sedam članova koje za javne škole u ime osnivača imenuje Ministarstvo, od kojih:

- a) dva člana Školskog odbora iz reda zaposlenih u školi,
- b) dva člana Školskog odbora bira Ministarstvo u ime osnivača,
- v) dva člana Školskog odbora iz reda roditelja i
- g) jednog člana Školskog odbora na prijedlog jedinice lokalne samouprave.

(2) Sastav Školskog odbora mora odražavati nacionalnu strukturu učenika i roditelja, školskog osoblja, opštine, odnosno jedinice lokalne samouprave u kojoj se škola nalazi.

(3) Članovi Školskog odbora ne mogu biti lica koja u istoj školi obavljaju poslove:

a) direktora,

b) pomoćnika direktora,

v) sekretara i

g) računovođe.

(4) Školski odbor se bira na mandat od četiri godine.

(5) Svim članovima Školskog odbora prestaje mandat istekom roka od četiri godine od dana konstituisanja Školskog odbora.

(6) Po isteku mandata, član Školskog odbora može biti ponovo biran za člana Školskog odbora još jedan mandat.

(7) Članove Školskog odbora razrješava predlagač po svojoj inicijativi, inicijativi drugih organa u školi ili na osnovu inspekcijskog nalaza, ako se utvrdi da ne izvršavaju obaveze iz ovog zakona.

(8) Rad člana Školskog odbora je dobrovoljan i ne plaća se.

(9) Školski odbor donosi Poslovnik o radu Školskog odbora.

(10) Ministar donosi Pravilnik o izboru i radu Školskog odbora.

Član 96.

(1) Direktor rukovodi školom.

(2) Za direktora škole može da bude izabrano lice koje:

a) ima završen prvi ciklus studijskog programa stečen nakon četiri godine studija ili ekvivalent,

b) ima najmanje pet godina radnog iskustva u prosvjeti,

v) nije osuđivano pravosnažnom presudom na безусловnu kaznu zatvora i

g) ima predložen program rada i ističe se svojim radom i sposobnostima za organizovanje vaspitno-obrazovnog rada škole.

(3) Nakon izbora direktor škole mora proći obaveznu edukaciju po Programu koji propisuje ministar.

Član 97.

- (1) Konkurs za izbor direktora raspisuje se najmanje tri mjeseca prije isteka mandata direktora.
- (2) Školski odbor raspisuje konkurs za izbor direktora u dnevnim novinama.
- (3) Školski odbor dužan je da razmotri prijave i predloži jednog od prijavljenih kandidata koji ispunjavaju uslove konkursa za imenovanje direktora, te zatraži saglasnost ministra.
- (4) Obaveza Školskog odbora je da uz zahtjev za davanje saglasnosti, ministru dostavi sve blagovremene i potpune prijave sa kompletnom dokumentacijom, u roku od deset dana od dana sačinjavanja prijedloga.
- (5) Školski odbor donosi odluku o izboru direktora, nakon dobijanja prethodne saglasnosti od ministra za jednog od kandidata koji ispunjava uslove konkursa.
- (6) Odluka Školskog odbora je konačna.
- (7) Ukoliko ministar u roku od trideset dana od dana dostavljanja zahtjeva za davanje saglasnosti ne odluči o podnesenom zahtjevu, smatraće se da je dao saglasnost za predloženog kandidata.
- (8) Ako ministar donese akt o odbijanju davanja saglasnosti za bilo kojeg od kandidata sa dostavljene liste, Školski odbor donosi odluku o raspisivanju novog konkursa i imenuje vršioca dužnosti direktora.
- (9) Učesnik na konkursu koji je nezadovoljan odlukom Školskog odbora o izboru direktora škole može pokrenuti postupak pred nadležnim sudom.
- (10) Direktor škole bira se na period od četiri godine i po isteku mandata može biti ponovo izabran još jedan mandat u istoj školi.
- (11) Mandat direktora odvija se od dana stupanja na dužnost.
- (12) Ministar donosi Pravilnik o uslovima i načinu izbora direktora škole.

Član 98.

- (1) Školski odbor privatne škole imenuje direktora škole bez saglasnosti ministra.
- (2) Lice koje je imenovano za direktora škole mora ispunjavati uslove iz člana 96. stav 2. ovog zakona.

Član 99.

- (1) Direktor je odgovoran za zakonitost rada i za uspješno obavljanje djelatnosti škole.
- (2) Direktor za svoj rad odgovara Školskom odboru i ministru.
- (3) Osim poslova utvrđenih Zakonom o sistemu javnih službi i statutom škole, direktor:
 - a) planira, organizuje i odgovara za ostvarivanje Nastavnog plana i programa,
 - b) organizuje i brine se o osiguranju kvaliteta i unapređivanju vaspitno-obrazovnog rada,

v) organizuje pedagoško-instruktivni uvid i nadzor i preduzima mjere za unapređivanje i usavršavanje rada nastavnika, odnosno saradnika i za sprečavanje njihovog negativnog uticaja na učenike i druge nastavnike, odnosno saradnike,

g) preduzima mjere radi izvršavanja naloga prosvjetnog inspektora i stručnog savjetnika kao i u slučaju nedoličnog ponašanja zaposlenog i njegovog negativnog uticaja na učenike,

d) saraduje sa Ministarstvom, jedinicom lokalne samouprave, roditeljima učenika i društvenim partnerima za čije potrebe se školuju učenici,

đ) saziva i rukovodi sjednicama Nastavničkog vijeća, usmjerava i usklađuje rad stručnih organa u školi,

e) odgovara za sprovođenje odluka Školskog odbora i stručnih organa škole,

ž) obezbjeđuje zaštitu prava učenika, zaštitu zdravlja učenika i njihovu sigurnost u školi,

z) obezbjeđuje zaštitu prava nastavnika i ostalih radnika, zaštitu zdravlja nastavnika i ostalih radnika i njihovu sigurnost u školi,

i) organizuje sprovođenje ispita, upisa i ocjenjivanja učenika u školi u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim propisima,

j) obezbjeđuje namjensko trošenje sredstava u školi,

k) donosi odluke o slobodnim radnim mjestima,

l) prima u radni odnos nastavnike, stručne saradnike i ostale radnike,

lj) organizuje čuvanje i brigu o školskom objektu, inventaru i opremi,

m) odgovoran je za izdavanje svjedočanstava, diploma i drugih dokumenata, kao i za uredno vođenje i čuvanje odjeljenskih i matičnih knjiga, ljetopisa škole i drugih dokumenata škole,

n) sprovodi odluke, zaključke i rješenja Ministarstva i prosvjetne inspekcije,

nj) saraduje sa vladinim, nevladinim i drugim organizacijama uz saglasnost Ministarstva i

o) preduzima mjere zaštite prava učenika, te o svakom kršenju tih prava, posebno o svim oblicima nasilja nad učenikom odmah obavještava nadležnu socijalnu službu.

Član 100.

(1) Dužnost direktora prestaje:

a) istekom mandata,

b) na lični zahtjev – ostavkom,

v) sticanjem uslova za prestanak radnog odnosa,

g) razrješenjem i

d) ako je ocijenjen ocjenom nezadovoljava u skladu sa Pravilnikom o stručnom usavršavanju, ocjenjivanju i napredovanju vaspitača, nastavnika, stručnih saradnika i direktora u predškolskim ustanovama u osnovnim i srednjim školama i domovima učenika.

(2) Odluku o prestanku dužnosti direktora donosi Školski odbor.

(3) Inicijativu za razrješenje direktora škole mogu pokrenuti:

a) ministar,

b) Školski odbor,

v) sindikalna organizacija škole,

g) gradonačelnik/načelnik opštine,

d) Savjet roditelja,

đ) prosvjetna inspekcija i

e) Republički pedagoški zavod.

(4) Inicijativa za razrješenje direktora dostavlja se Školskom odboru.

(5) Školski odbor dužan je da u roku od 15 dana razmotri inicijativu za razrješenje direktora, utvrdi da li su ispunjeni uslovi predviđeni ovim zakonom za razrješenje direktora, donese odgovarajuću odluku i o tome obavijesti predlagača inicijative.

Član 101.

(1) Školski odbor razriješice dužnosti direktora prije isteka mandata, ako:

a) utvrdi da ne izvršava obaveze predviđene ovim zakonom,

b) je škola, odnosno direktor odgovoran za prekršaj iz ovog zakona, privredni prestup, ili je počinio krivično djelo u vršenju dužnosti,

v) je nadležni organ utvrdio da škola ne ostvaruje Godišnji program rada škole,

g) je nadležni organ utvrdio da direktor ne preduzima mjere za ostvarivanje ciljeva obrazovanja,

d) direktor ne postupi po nalogu, odnosno mjeri nadležnog organa za otklanjanje utvrđenih nedostataka i nepravilnosti,

đ) nadležni organ utvrdi da direktor raspolaže sredstvima škole, školskim prostorom, opremom i imovinom škole na nezakonit način,

e) direktor predlaganjem nezakonitih odluka, nepotpunim, neblagovremenim i netačnim obavještanjem ili sazivanjem sjednica, suprotno poslovniku, ometa

rad organa upravljanja i zaposlenih,

ž) direktor ne preduzima odgovarajuće mjere prema nastavniku, stručnom saradniku ili drugom zaposlenom radniku koji ne izvršava svoje radne obaveze,

- z) se u školi vodi evidencija i izdaju javne isprave suprotno ovom zakonu,
- i) škola ne obezbijedi čuvanje propisane evidencije i dokumentacije,
- j) škola ne sprovodi mjere bezbjednosti i zaštite učenika,
- k) škola naplati od učenika upisninu ili nadoknadu štete suprotno ovom zakonu,
- l) vrši prijem radnika suprotno ovom zakonu,
- lj) ne omogući obavljanje upravnog, stručno-pedagoškog i inspeksijskog nadzora ili ne otkloni nedostatke utvrđene tim pregledom,
- m) škola dostavi Ministarstvu netačne podatke o broju odjeljenja, učenika, časova i radnika,
- n) se u školi obračun plate vrši suprotno važećim zakonskim propisima i kolektivnom ugovoru,
- nj) škola ne izda svim radnicima rješenje o 40-časovnoj radnoj sedmici i ako se radnicima svakog mjeseca ne uručuje obračunski list za platu,
- o) škola izvrši upis učenika suprotno ovom zakonu i planu upisa,
- p) škola obavi ispite suprotno ovom zakonu i pravilnicima i
- r) učini težu povredu radnih obaveza utvrđenih za nastavnika.

(2) Ako Školski odbor ne postupi u skladu sa stavom 1. ovog člana ministar će na osnovu inicijative i utvrđivanja uslova iz stava 1. ovog člana naložiti Školskom odboru da sprovede postupak razrješenja direktora u roku od 30 dana.

(3) Ministar će razriješiti direktora i imenovati vršioca dužnosti direktora ako Školski odbor ne postupi u skladu sa stavom 2. ovog člana, najduže na period od šest mjeseci.

Član 102.

(1) U školi u kojoj je direktor razriješen dužnosti ili mu je istekao mandat, a nije raspisan konkurs ili nije izvršen izbor, Školski odbor će imenovati vršioca dužnosti direktora do imenovanja direktora, a najduže na šest mjeseci, uz saglasnost Ministarstva.

(2) Ministar će imenovati vršioca dužnosti direktora ako Školski odbor ne imenuje vršioca dužnosti direktora u skladu sa stavom 1. ovog člana.

(3) Za vršioca dužnosti direktora može da bude imenovano lice koje ispunjava uslove za direktora škole.

(4) Prava, obaveze i odgovornosti direktora škole odnose se i na vršioca dužnosti direktora.

Član 103.

(1) Direktor škole kojem je prestala dužnost zbog isteka mandata raspoređuje se na radno mjesto sa kojeg je postavljen na dužnost direktora.

(2) Ako je u međuvremenu mjesto sa kojeg je postavljen na dužnost direktora ukinuto, lice iz stava 1. ovog člana raspoređuje se na mjesto koje odgovara njegovom nivou obrazovanja i stručnom zvanju u određenoj oblasti u istoj ili drugoj školi.

(3) Ako nema slobodnog radnog mjesta u istoj ili drugoj školi, lice iz stava 1. ovog člana ostaje neraspoređeno i ostvaruje pravo na platu u visini koju je ostvarilo za mjesec koji je prethodio mjesecu u kojem mu je prestala dužnost, a najduže šest mjeseci.

(4) Direktoru škole kojem je prestala dužnost razrješenjem ili na lični zahtjev – ostavkom, a koji ne može biti raspoređen na radno mjesto koje odgovara njegovom nivou obrazovanja i vrsti stručne spreme, prestaje radni odnos uz isplatu otpremnine u skladu sa važećim Zakonom o radu, kao i drugim važećim propisima.

Član 104.

(1) Škola koja ima više od dvadeset odjeljenja može aktom o sistematizaciji predvidjeti radno mjesto pomoćnika direktora, uz saglasnost Ministarstva

(2) Pomoćnika direktora škole imenuje direktor škole iz reda zaposlenih nastavnika i stručnih saradnika koji imaju završen prvi ciklus studijskog programa ili ekvivalent i najmanje pet godina rada u nastavi ili na poslovima stručnog saradnika.

(3) Izbor pomoćnika direktora reguliše se opštim aktom škole.

(4) Pomoćnik direktora obavlja sljedeće poslove:

a) organizuje, rukovodi i odgovara za pedagoški rad škole,

b) koordinira rad stručnih organa škole i

v) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i opštim aktom škole.

Član 105.

(1) U školi se formira Savjet roditelja kao savjetodavno tijelo.

(2) Savjet roditelja čini po jedan predstavnik roditelja svakog odjeljenja u školi.

(3) Roditelji učenika imaju pravo a škola obavezu da pomognu roditeljima da formiraju Savjet roditelja, čije članove biraju roditelji učenika.

(4) Savjet roditelja:

a) razmatra uspjeh učenika u učenju i vladanju,

b) razmatra namjenu korištenja sredstava ostvarenih učeničkim radom, proširenom djelatnošću škole i od donacija i sredstava roditelja,

v) razmatra školski kalendar,

g) razmatra plan ekskurzija i izleta učenika na početku školske godine,

d) predstavlja stavove roditelja učenika Školskom odboru,

đ) podstiče angažovanje roditelja u radu škole,

e) učestvuje u izradi i realizaciji odgovarajućih projekata kojima se podstiče i unapređuje vaspitno-obrazovni rad u školi i

ž) promovirše interese škole u lokalnoj zajednici na čijem se području škola nalazi.

(5) Savjet roditelja ima pravo da svoje prijedloge, pitanja i stavove upućuje Školskom odboru, direktoru, odnosno stručnim organima škole.

(6) Statutom škole definiše se način i procedura osnivanja i rada Savjeta roditelja.

(7) Članovi Školaskog odbora iz reda Savjeta roditelja informišu Savjet roditelja o svom radu.

Član 106.

(1) Učenici u školi formiraju Savjet učenika.

(2) Savjet učenika čini po jedan predstavnik učenika svakog odjeljenja u školi.

(3) Obaveza škole je da pruži pomoć učenicima pri formiranju Savjeta učenika.

(4) Članove Savjeta učenika biraju učenici.

(5) Savjet učenika:

a) promovirše interese škole u lokalnoj zajednici na čijem području se nalazi škola,

b) predstavlja stavove učenika Školskom odboru škole,

v) podstiče angažovanje učenika u radu škole,

g) informiše Školski odbor prema svojim stavovima kada ocijeni da je to potrebno ili po zahtjevu Školskog odbora o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom,

d) promovirše prava učenika i podstiče društveno koristan rad u zajednici,

đ) razmatra pitanja uspjeha učenika, rada učeničke zadruge, ekskurzija i izleta učenika, uslova rada škole i drugih pitanja utvrđenih aktima škole i

e) učestvuje u izradi i realizaciji odgovarajućih projekata kojima se podstiče

i unapređuje vaspitno-obrazovni rad u školi.

(6) Savjet roditelja i Savjet učenika mogu djelovati u zajedničkom savjetu u koji će biti uključeni: roditelji, nastavnici, učenici, zaposleni u školskoj administraciji i zainteresovani predstavnici lokalne zajednice

IX STRUČNI ORGANI U ŠKOLI

Član 107.

Stručni organi škole su:

- a) odjeljsko vijeće,
- b) Nastavničko vijeće,
- v) stručni aktivni nastavnika i
- g) pedagoško vijeće doma učenika.

Član 108.

(1) Odjeljska vijeća čine nastavnici koji predaju u tom odjeljenju.

(2) Odjeljska vijeća:

- a) utvrđuju zaključne ocjene iz predmeta i predlažu ih Nastavničkom vijeću,
- b) predlažu Nastavničkom vijeću ocjene iz vladanja i vaspitno-disciplinske mjere,
- v) kontinuirano prate rad i napredovanje odjeljenja,
- g) prate realizaciju nastavnih programa i predviđenog fonda časova,
- d) usklađuju rad nastavnika u vaspitno-obrazovnom procesu i
- đ) analiziraju rad nastavnika i stručnih saradnika i predlažu mjere za poboljšanje vaspitno-obrazovnog rada.

Član 109.

(1) Nastavničko vijeće čine nastavnici i stručni saradnici u školi.

(2) Nastavničko vijeće:

- a) odlučuje o organizaciji obrazovnog rada,
- b) prati ostvarivanje nastavnog programa škole, preduzima mjere za njegovu realizaciju i podnosi izvještaj Školskom odboru,
- v) razmatra prijedlog Godišnjeg programa rada škole,
- g) vrši podjelu odjeljenja i predmeta na nastavnike na osnovu prijedloga stručnih aktiva,
- d) analizira uspjeh učenika u učenju i vladanju i preduzima mjere za njihovo poboljšanje,
- đ) razmatra i odlučuje o vaspitnim i disciplinskim mjerama učenika,

- e) verificuje zaključne ocjene iz svih oblika nastave i ispita,
 - ž) analizira rad odjeljskog vijeća i predlaže mjere za unapređivanje vaspitno-obrazovnog rada,
 - z) određuje varedni ispitni rok,
- i) imenije ispitne komisije za polaganje završnog ispita, maturalnog ispita i vanrednih ispita za vanredne učenike i za odrasle polaznike na prijedlog direktora i razmatra izvještaj o polaganju ispita i
- j) analizira izvještaje o izvršenom stručno-pedagoškom nadzoru i inspekcijskom nadzoru.

Član 110.

Stručni aktivi:

- a) vrše podjelu predmeta po predmentnim nastavnicima,
- b) planiraju i programiraju nastavu,
- v) vrše evaluaciju uspjeha i vladanja učenika,
- g) prate razvoj novih oblika i metoda rada i primjenjuju ih u svom radu i
- d) usavršavaju tehnike ocjenjivanja.

Član 111.

(1) U domu učenika formira se Pedagoško vijeće kao stručni organ za ostvarivanje vaspitnog rada u domu učenika.

(2) Pedagoško vijeće čine vaspitači i stručni sardnici, a vijećem rukovodi direktor doma učenika.

(3) Pedagoško vijeće:

- a) predlaže godišnji program vaspitno-obrazovnog rada, kulturne i javne djelatnosti i sportske aktivnosti u domu,
- b) koordinira rad vaspitača i stručnih saradnika,
- v) organizuje vaspitno-obrazovni proces u domu,
- g) utvrđuje i prati realizaciju programa stručnog individualnog i kolektivnog usavršavanja vaspitača i stručnih saradnika,
- d) izriče vaspitno-disciplinske mjere prema učenicima i
- đ) iznalazi najpogodnije metode za ostvarivanje vaspitno-obrazovnih i preventivno zdravstvenih ciljeva.

X PRIZNAVANJE STRANE ŠKOLSKE ISPRAVE

Član 112.

(1) Državljanin Republike Srpske i Bosne i Hercegovine koji je u inostranstvu završio školu ili pojedini razred, ima pravo da zahtijeva priznavanje diplome ili svjedočanstva – nostrifikaciju ili priznavanje ekvivalencije tih isprava.

(2) Građani koji privremeno borave u Republici imaju pravo na srednje obrazovanje po Nastavnom planu i programu u Republici.

(3) Strani državljani i lice bez državljanstva ima pravo da zahtijeva nostrifikaciju – priznavanje ekvivalencije diplome i svjedočanstva stečenih u inostranstvu ako za to ima pravni interes.

Član 113.

(1) Predmet postupka nostrifikacije, odnosno priznavanja ekvivalencije jeste diploma ili svjedočanstvo stečeno u inostranstvu (u daljem tekstu: strana školska isprava).

(2) Nostrifikaciju, odnosno priznavanje ekvivalencije strane školske isprave vrši Ministarstvo.

(3) Nostrifikacijom se strana školska isprava izjednačava sa odgovarajućom školskom ispravom stečenom u Republici i to u pogledu prava na nastavljanje obrazovanja i prava na zapošljavanje.

Član 114.

(1) U postupku nostrifikacije, odnosno priznavanja ekvivalencije strane školske isprave primjenjuju se odredbe Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 13/02) ukoliko ovim zakonom nije drugačije utvrđeno.

(2) U postupku nostrifikacije, odnosno priznavanja ekvivalencije uzima se u obzir:

- a) sistem obrazovanja zemlje u kojoj je stečena,
- b) Nastavni plan i program,
- v) trajanje obrazovanja,
- g) prava koja daje strana školska isprava imaocu i
- d) druge okolnosti od značaja za odlučivanje.

(3) Ministar donosi rješenje kojim se nostrifikacija uslovljava polaganjem ispita ili provjerom znanja ukoliko se u postupku nostrifikacije utvrdi da Nastavni plan i program inostrane škole znatno odstupa od plana i programa sa kojim se upoređuje.

(4) Ministarstvo može sprovođenje ispita i provjeru znanja povjeriti posebnoj stručnoj komisiji koju imenuje ministar ili školi u kojoj lice koje je podnijelo zahtjev za nostrifikaciju nastavlja školovanje.

Član 115.

Lice koje je podnijelo zahtjev za nostrifikaciju, odnosno priznavanje ekvivalencije strane školske isprave može uslovno da se upiše u naredni razred ukoliko postupak nije okončan do isteka roka za upis učenika u školu.

Član 116.

(1) Lice koje zahtijeva nostrifikaciju, odnosno priznavanje ekvivalencije strane školske spreme uz zahtjev dostavlja original te isprave i prevod ovlaštenog prevodioca.

(2) Rješenje o nostrifikaciji i rješenje o priznavanju ekvivalencije konačno je u upravnom postupku.

(3) Dispozitiv rješenja ispisuje se na originalu školske isprave i na primjerku prevoda (klauzula o nostrifikaciji, odnosno priznavanju ekvivalencije).

Član 117.

(1) Ministarstvo vodi evidenciju i čuva dokumentaciju o izvršenim nostrifikacijama i priznatim ekvivalencijama stranih školskih isprava.

(2) Ministarstvo vodi registar o nostrifikaciji i ekvivalenciji stranih školskih isprava.

(3) Registar iz stava 2. ovog člana sadrži:

a) redni broj,

b) datum prijema zahtjeva,

v) ime, prezime i adresu podnosioca zahtjeva,

g) naziv ustanove zemlje u kojoj je izdata školska isprava,

d) kratak sadržaj rješenja o nostrifikaciji, odnosno ekvivalenciji sa brojem protokola i datumom izdavanja i

đ) primjedbe.

XI EVIDENCIJA, JAVNE ISPRAVE, PEČAT

Član 118.

(1) Evidencija koju vodi škola:

a) matična knjiga,

b) evidencija o izdatim svjedočanstvima i diplomama,

v) odjeljenska knjiga,

g) evidencija o ispitima,

d) ljetopis škole,

đ) učenički dosije i

e) dosije direktora, nastavnika i stručnih saradnika.

(2) Škola trajno čuva:

a) matičnu knjigu,

b) ljetopis škole i

v) evidenciju o izdatim svjedočanstvima i diplomama o završenoj srednjoj školi.

(3) Odjeljenska knjiga i evidencija o ispitima čuva se deset godina.

Član 119.

(1) Javne isprave koje izdaje škola su :

a) svjedočanstvo,

b) diploma,

v) uvjerenje o položenom ispitu, odnosno o savladanom programu stručnog osposobljavanja i

g) ispisnica.

(2) Upisivanje, odnosno ispisivanje, ponavljanje razreda i isključivanje učenika iz škole, obavezno se evidentira na poleđini svjedočanstva i ovjerava pečatom škole.

(3) Škola izdaje učeniku uvjerenje o položenom ispitu, odnosno o savladanom programu stručnog osposobljavanja.

(4) Ministar donosi Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja dokumentacije i evidencije i obrascima javnih isprava u srednjoj školi.

Član 120.

(1) Škola ovjerava vjerodostojnost javne isprave pečatom.

(2) Sadržaj pečata utvrđuje se u skladu sa Zakonom o pečatima („Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 17/92, 63/01 i 49/07).

(3) Službeno lice odgovorno za upotrebu i čuvanje pečata određuje direktor škole.

Član 121.

(1) Škola izdaje duplikat javne isprave na propisanom obrascu poslije proglašenja gubljenja originala javne isprave u „Službenom glasniku Republike Srpske”.

(2) Škola izdaje uvjerenje o podacima o kojima vodi evidenciju u nedostatku propisanog obrasca.

Član 122.

(1) Lice koje nema javnu ispravu o završenom školovanju, a evidencija o tome, odnosno arhivska građa je uništena, nestala ili nedostupna, može da podnese zahtjev osnovnom sudu u mjestu prebivališta ili boravišta radi utvrđivanja završenog školovanja.

(2) Rješenje suda kojim se dokazuje da je lice steklo srednje obrazovanje zamjenjuje svjedočanstvo o završenom srednjem obrazovanju i vaspitanju.

XII FINANSIRANJE ŠKOLA

Član 123.

(1) Sredstva za rad škole koju osniva Republike obezbjeđuju se iz:

a) budžeta Republike,

b) budžeta jedinice lokalne samouprave ili više jedinica lokalne samouprave zajedno na čijim području se škola nalazi i

v) drugih izvora.

(2) Iz budžeta Republike obezbjeđuju se:

a) sredstva školama za plate zaposlenih u skladu sa Zakonom o platama zaposlenih u oblasti prosvjete i kulture Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 118/07),

b) naknade predviđene Posebnim kolektivnim ugovorom,

v) troškove republičkog ili višeg ranga takmičenja po programu koji odobri ministar,

g) nagrade učenicima na osnovu postignutih posebnih rezultata,

d) nagrade nastavnicima na osnovu postignutih posebnih rezultata u radu,

đ) dio sredstava za izgradnju, sanaciju, dogradnju, opremanje i investiciono održavanje i

e) dio sredstava za potrošni materijal i alat za praktičnu i kabinetsku nastavu.

(3) Ministar donosi Pravilnik o nagrađivanju učenika i nastavnika.

(4) Iz budžeta jedinice lokalne samouprave obezbjeđuju se:

a) sredstva za grijanje, struju, vodu i zemljarinu,

b) troškovi nastave,

v) stručno usavršavanje nastavnika i stručnih saradnika,

g) prvo polaganje pripravnčkog ispita,

d) sredstva za održavanje higijene,

- đ) tekuće investiciono održavanje,
 - e) kancelarijski materijal,
 - ž) časopisi,
 - z) odjeljenske i matične knjige,
 - i) troškovi telefona,
 - j) nabavka svjedočanstva, diploma, prijava,
 - k) sredstva za prevoz radnika,
 - l) ljekarski pregled radnika,
 - lj) troškovi amortizacije i otpisa sitnog inventara,
 - m) troškovi opštinskog i regionalnog takmičenja,
 - n) dio sredstava za izgradnju, sanaciju, dogradnju, opremanje i investiciono održavanje i
- nj) dio sredstava za potrošni materijal i alat za praktičnu i kabinetsku nastavu.

(5) Škola i jedinica lokalne samouprave potpisuju ugovor o iznosu potrebnih sredstava koje obezbjeđuje opština.

(6) Škola može ostvariti prihod od:

- a) donacija pravnih i fizičkih lica,
- b) nasljeđa, darova i oporuka i

v) prodajom intelektualnih, materijalnih usluga i robe (radom školskih restorana, trgovinskih radnji, poljoprivrednih ekonomija, fiskulturne sale i drugih sportskih objekata, raznim uslužnim poslovima u kabinetima informatike i stranih jezika, te proizvodnjom robe za tržište u školskim radionicama i sl.).

(7) U srednjim školama Republike čiji je osnivač Vlada školovanje redovnih učenika je besplatno.

(8) Ministar donosi Pravilnik o finansiranju škola.

Član 124.

Pedagoškim standardima propisuje se izgradnja i oprema školskog prostora, kadrovski i drugi uslovi koji osiguravaju jednake uslove za rad svih škola.

Član 125.

Školama čiji je osnivač Republika umanjije se sredstva:

- a) srazmjerno neizvršenim poslovima, odnosno za procenat za koji nije realizovan Godišnji program rada škole,
- b) za procenat za koji je smanjeno trajanje časova, odnosno nastavne godine bez odobrenja Ministarstva,

v) ako je školi doznačeno više sredstava zbog netačnih podataka na osnovu kojih je izvršen obračun i

g) ako je izdala u zakup dio školskog prostora bez saglasnosti Ministarstva, osim ako se tim prostorom koristi druga škola za izvođenje redovne nastave, za visinu prihoda od zakupa.

Član 126.

(1) Škola može prodavati proizvode koje naprave učenici za vrijeme nastave.

(2) Sredstva ostvarena u skladu sa stavom 1. ovog člana evidentiraju se posebno i koriste za finansiranje učeničkih organizacija, sekcija, ekskurzija, izleta, nagrada učenicima i za pomoć bolesnim i materijalno ugroženim učenicima.

Član 127.

Sredstva za rad škole čiji osnivač nije Republika obezbjeđuje osnivač.

Član 128.

(1) Učenici škole, odnosno njihovi roditelji obezbjeđuju sredstva za udžbenike, priručnike, osiguranje učenika, kupovinu svesaka, ličnu opremu za rad i prevoz.

(2) Jedinica lokalne samouprave može kroz materijalne troškove obezbijediti plaćanje punog iznosa ili dijela troškova iz stava 1. ovog člana.

(3) Škola može na početku školske godine od učenika naplatiti participaciju, a prikupljena sredstva će koristiti za osiguranje učenika, kupovinu svjedočanstava, diploma, svesaka i slično.

Član 129.

Zainteresovana preduzeća, ustanove, roditelji i drugi pojedinci mogu učestvovati u finansiranju rada srednjih škola koje osniva Republika opremanjem kabineta i učionica, sanacijom i izgradnjom objekata, obezbjeđenjem uslova za obavljanje praktične nastave učenika i za drugim aktivnostima.

Član 130.

(1) Redovan učenik koji ponavlja razred plaća upisninu za ponavljanje razreda u visini najniže plate u Republici za tekuću školsku godinu.

(2) Sredstva uplaćena u skladu sa stavom 1. ovog člana koristiće se za: nabavku udžbenika djeci poginulih boraca, korisnicima socijalne pomoći i nagrade učenicima.

(3) Direktor škole može osloboditi učenika iz stava 1. ovog člana plaćanja upisnine u opravdanim slučajevima.

Član 131.

(1) Odrasli snose troškove srednjeg obrazovanja, dokvalifikacije, prekvalifikacije i specijalizacije.

(2) Ukoliko je organizovano obrazovanje odraslih na zahtjev nekog preduzeća, ustanove ili Zavoda za zapošljavanje, troškove školovanja snosi podnosilac zahtjeva.

(3) Iznos školarine za odrasle utvrđuje se u skladu sa Pravilnikom o obrazovanju odraslih i vanrednom obrazovanju učenika.

XIII NADZOR NAD RADOM ŠKOLE

Član 132.

- (1) Ministarstvo vrši upravni nadzor nad zakonitošću rada škole.
- (2) Stručno-pedagoški nadzor vrši Republički pedagoški zavod, odnosno stručni savjetnici za predmet ili grupu predmeta (u daljem tekstu: stručni savjetnik).
- (3) U školi se vrši interno i eksterno vrednovanje kvaliteta vaspitno-obrazovnog rada.
- (4) Inspeksijski nadzor nad primjenom zakona i drugih propisa iz oblasti vaspitanja, obrazovanja i učeničkog standarda vrši Republička prosvjetna inspekcija pri Republičkoj upravi za inspeksijske poslove.
- (5) Ministar donosi pravilnik o ostvarivanju upravnog i stručno-pedagoškog nadzora.

Član 133.

- (1) U vršenju stručno-pedagoškog nadzora, stručni savjetnik:
 - a) obavlja neposredan uvid u primjenu i realizaciju Nastavnog plana i programa,
 - b) vrši uvid u rad i organizaciju rada škole, rad nastavnika, stručnih saradnika, vaspitača i direktora,
 - v) vrši neposredan uvid u način izvođenja nastave, ispita i drugih oblika vaspitno-obrazovnog rada,
 - g) pruža savjetodavno-instruktivnu pomoć nastavnicima, stručnim saradnicima, vaspitačima i direktoru,
 - d) vrši uvid u održavanje školskog prostora i
- đ) predlaže ministru i nadležnim organima mjere za unapređivanje vaspitno-obrazovnog rada, te mjere za otklanjanje nepravilnosti i nedostataka u vaspitno-obrazovnom procesu.
- (2) O izvršenom stručno-pedagoškom nadzoru, obavezno se sačinjava zapisnik o činjeničnom stanju koji se dostavlja nadležnim organima škole.
- (3) Stručni savjetnik, prema svojim ovlaštenjima, rješenjem nalaže školi otklanjanje utvrđenih nepravilnosti.
- (4) Ministar donosi Pravilnik o održavanju i čuvanju školskog prostora i opreme.

XIV KAZNE NE ODREDBE

Član 134.

- (1) Novčanom kaznom od 3.000 do 9.000 KM kazniće se za prekršaj škola, ako:
 - a) ne donese Godišnji program rada ili ga ne primjenjuje (član 29),

- b) organizuje nastavu drugačije nego što je propisano Godišnjim programom rada škole (član 36),
- v) ne ostvaruje propisani Nastavni plan i program (član 31),
- g) upotrebljava udžbenike i nastavna sredstva koja nisu odobrena (član 40),
- d) utvrdi više časova obavezne nastave u dnevnom i sedmičnom rasporedu časova (član 38),
- đ) odstupi od kalendara bez saglasnosti Ministarstva (član 35),
- e) naplati od učenika sredstva suprotno čl. 128. i 130,
- ž) ne vodi propisani dosije učenika (član 61),
- z) upiše učenika suprotno odredbama čl. od 43. do 51,
 - i) obavi ispit suprotno članu 63,
 - j) izabere nastavnika, odnosno saradnika suprotno odredbama čl. 76. i 77.,
 - k) dozvoli političko organizovanje i djelovanje ili korišćenje školskog prostor u te svrhe, u vrijeme održavanja nastave (član 8),
 - l) ako se u školi vrši diskriminacija (član 5),
 - lj) ne preduzima odgovarajuće mjere zaštite protiv diskriminacije i uznemiravanja po osnovu pola i seksualnog uznemiravanja (član 6),
 - m) ne raspiše konkurs za prijem potrebnih radnika (član 76),
 - n) obavlja proširenu djelatnost bez saglasnosti Ministarstva (član 21),
 - nj) ne vodi ili neuredno vodi propisanu evidenciju o vaspitno-obrazovnom radu škole za redovne i vanredne učenike (član 61),
 - o) izda svjedočanstvo redovnim i vanrednim učenicima čija sadržina ne odgovara podacima u matičnoj knjizi (član 118),
 - p) ne dostavi na vrijeme ili dostavi netačne podatke Ministarstvu (član 94) i
 - r) ne raskine radni odnos s radnikom koji ispunjava jedan od uslova za penziju.

(2) Novčanom kaznom od 1.000 do 3.000 KM kazniće se odgovorno lice u školi za prekršaj iz stava 1. ovog člana.

Član 135.

(1) Novčanom kaznom od 5.000 do 15.000 KM kazniće se škola za prekršaj iz člana 25. ovog zakona.

(2) Novčanom kaznom od 1.000 do 3.000 KM kazniće se odgovorno lice u školi za prekršaj iz člana 25. ovog zakona.

XV PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 136.

(1) Nastavnici i stručni saradnici koji obavljaju vaspitno-obrazovni rad u školi koji su po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona ispunjavali uslove u pogledu stepena i vrste stručne spreme, mogu i dalje da obavljaju vaspitno-obrazovnog rad u školi i u domu učenika.

(2) Radnici koji su zasnovali radni odnos u školi na radnim mjestima sekretara i računovođe i koji su po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona ispunjavali uslove u pogledu stepena i vrste stručne spreme dužni su da u roku od sedam godina od stupanja na snagu ovog zakona ispune potrebne uslove u pogledu nivoa i vrste obrazovanja.

(3) Od obaveze iz stava 2. ovog člana izuzimaju se radnici sa 20 i više godina radnog staža ili 40 i više godina starosti.

Član 137.

(1) Učenik koji je počeo obrazovanje po Nastavnom planu i programu koji je važio prilikom upisa u školu završiće obrazovanje po tom nastavnom planu i programu.

(2) Srednje obrazovanje u trajanju od tri godine odgovara trećem stepenu stručne spreme, a obrazovanje u trajanju od četiri godine četvrtom stepenu stručne spreme.

Član 138.

Vlada će u roku od 12 mjeseci donijeti Uredbu o organizovanju i izvođenju nastave na jezicima nacionalnih manjina (član 54. ovog zakona) i Uredbu o pedagoškim standardima i normativima (član 14. ovog zakona).

Član 139.

(1) Ministar je će u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti pravilnike:

- a) o uslovima za početak rada srednje škole (član 14. ovog zakona),
- b) o sadržaju i načinu vođenja registra srednjih škola (član 18. ovog zakona),
- v) o Savjetu za razvoj srednjeg obrazovanja i vaspitanja (član 10. ovog zakona),
- g) o đlačkom dosijeu (član 61. ovog zakona),
- d) o izvođenju ekskurzija i izleta (član 33. ovog zakona),
- đ) o upisu učenika u prvi razred srednjih škola (član 44. ovog zakona),
- e) o jeziku znakova (član 49. ovog zakona),
- ž) o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama (član 49. ovog zakona),
- z) o utvrđivanju kriterijuma za izbor nadarenih i talentovanih učenika (član 50. ovog zakona),
- i) o ocjenjivanju učenika u nastavi i polaganju ispita u srednjoj školi (član 60. ovog zakona),

- j) o sadržaju i načinu polaganja završnog i maturalnog ispita u srednjim stručnim i tehničkim školama (član 63. ovog zakona),
- k) o sadržaju i načinu polaganja maturalnog ispita u gimnaziji (član 63. ovog zakona),
- l) o sadržaju i načinu polaganja maturalnog ispita u umjetničkim školama (član 63. ovog zakona),
- lj) o izboru učenika generacije u srednjoj školi (član 64. ovog zakona),
- m) o obrazovanju odraslih i vanrednom obrazovanju učenika (član 73. ovog zakona),
- n) o vrsti stručne spreme nastavnika i stručnih saradnika (član 76. ovog zakona),
- nj) o licenciranju nastavnika i stručnih saradnika (član 81. ovog zakona),
- o) o 40-časovnoj radnoj nedjelji rada u školi (član 83. ovog zakona),
- p) o stručnom usavršavanju, ocjenjivanju i napredovanju vaspitača, nastavnika, stručnih saradnika i direktora u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama i domovima Republike Srpske (član 85. ovog zakona),
- r) o izboru i radu školskog odbora (član 95. ovog zakona),
- s) o uslovima i načinu izbora direktora škole (član 97. ovog zakona),
- t) o sadržaju i načinu vođenja dokumentacije i evidencije i obrascima javnih isprava u srednjoj školi (član 119. ovog zakona),
- ć) o finansiranju škola (član 123. ovog zakona),
- u) o ostvarivanju upravnog i stručno-pedagoškog nadzora (član 132. ovog zakona) i
- f) o održavanju i čuvanju školskog prostora i opreme (član 133. ovog zakona).

(2) Do donošenja propisa iz stava 1. ovog člana, primjenjivaće se podzakonski propisi doneseni na osnovu Zakona o srednjoj školi („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 38/04) koji nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Član 140.

Škole će svoju organizaciju i opšte akte uskladiti sa odredbama ovog zakona u roku od osam mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 141.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o srednjoj školi ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 38/04 i 62/04).

Član 142.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske".

Broj: 01-1217/08

Datum: 16. jul 2008. godine